

15232/7

30

מדינת ישראל

משרד המשלה

משרד

15232/7

המחיר לעניני צימ

שכת השכ

כתמ הכוה

הכ הקי

N-89-7

38-190-2

תיק מס

15232/7

מחיר

שם: לשכת השר - רחבת הכתל, הר-הב

גל - 15232 / 7

מס פריט: 117545
19/06/2012

98.0/20 - 237
02-113-01-03-02

מזהה פנימי:
מזהה לוגי:
כתובת:

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

המנהל הכללי

משרד לענייני דתות

ב"ה, י"ז בשבט תש"ן
12 בפברואר 1990

לכבוד
מר מיכאל גל
מנכ"ל העיריה
ירושלים

שלום רב!

הנדון: איטום רחוב השלשלת
מכתבך מיום י' בשבט התש"ן (5.2.90)

צר לי מאוד על תשובתך, אין כל קשר בין הצורך בעבודות האיטום לבין חפירות מינהרת הכותל-המערבי וכך בחפורש קבעו המהנדסים. העיריה לוקחת על עצמה אחריות כבדה ביותר באי ביצוע העבודות הנ"ל.

בכבוד רב,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

העתק: השר לענייני דתות, מר זבולון המר.
ראש עיריית ירושלים, מר טדי קולק.

"ATARAH LE'YOSHNAH" ORGANIZATION
for the revival of Torah institutions
and the Jewish Settlement of the Old City of Jerusalem
2 Hameshorim St. Jerusalem 97500, Tel. 285120, 284148

אגודה להחזרת "עטרה ליושנה"
של מוסדות תורה וישוב ירושלם העתיקה
לימוד הלכות הקודש והמקדש ובנין ירושלם
רחוב המשוררים 2, ירושלם 97500, טל. 285120, 284148

בס"ד, ירושלם י"ז בשבט תש"ן

(מכתב הכת)

לכב' מר צ. הופמן
מנהל המחלקה למקומות קדושים
משרד הדתות
ירושלים

שלום רב,

- ישיבת "תורת כהנים"
- כולל אברכים
- מדרשה בכתב "כאהלי תורה"
- שנת שבתון
- השתלמות לבני תורה מהארץ

- בתי כנסת
- ציון המצוינות, גליציה
- בית המעריבים
- חיי עולם

- "בנין ירושלם"
- חידוש הישוב היהודי
- מינוי וקבלת נכסים
- קבוצה לביצוע עבודות בניה
- שקום ואכלוס מבנים

- "הר המור"
- מרכז למידה לנושאי ירושלם והמקדש
- סיורים
- ימי עיון, סמינרים, ירחי כלה
- תצוגה מתמדת לביהמ"ק וכליו
- ספרית הקודשים
- מכון חומת ירושלם, הוצאת ספרים

- "לבנת ירושלם"
- מפעל להרוק קשרי יהדות העולם וירושלם

- TORAT COHANIM YESHIVA
- Kollel
- Becholel Tora Correspondence course
- Sabbatical Study Program

- SYNAGOGUES
- Zion Hametsaynnek, Galicia Compound
- The Maaravim Compound
- Chaye Olam

- BINYAN YERUSHALAIM
- Renewal of Jewish Settlement
- Evacuation & Acquisition of Buildings
- Group of Building Workers
- Restoration of Buildings

- "HAR HAMOR"
- Center for study of Jerusalem & The Temple
- Tours
- Seminars
- Permanent exposition
- "Kodoshim" library
- "Honest Yerushalaim" Publishing

- BRICK IN JERUSALEM
- Program for strengthening the ties between Jerusalem and the Jewish People

הנדון: תיאום סיורים במחילות הכותל
מכתב מר וינר מיום כ"ז בתשרי ש.ז.
בעקבות מכתבו של מר וינר, שהעתקו הועבר אליך,
הריני להפנות את תשומת לבך בנדון.

בהיות אגודתנו מארגנת ומרכזת סיורים והדרכות
ברחבי העיר העתיקה בירושלים, במסגרת "מול הכותל"
שבהנהלת הגב' א. שליטר ובהתאם למכתב הנ"ל - פנינו
למר מרדכי (סולכי) אליאב, ראש מנהלת הכותל, בבקשה
לשלב אותנו בארגון הסיורים במחילות הכותל, כחלק
מהמסגרת המורחבת שלנו ובתוקף מגעינו עם המוני
מבקרים מהארץ ומחו"ל.

לאחר דיונים ממושכים עם מר אליאב, שגילה רצון
ונכונות למילוי בקשתנו זו, הודיע באחרונה מר אליאב
למנהל אגודתנו כי מסיבות שונות אין לאל ידו לשלב
אותנו בסיורים למרות רצונו הטוב לעשות כן.

אי לכך, הריני מסתמך על מכתבו הנ"ל של מר וינר
ומבקש להיפגש עמך ללא דיחוי למען פתרון הבעיה
העקרונית הנ"ל, הנמצאת בסחבת משרדכם מאז ראשית
השנה ולפניה.

אני מודה לך מראש ומקווה שתוכל למצוא דרך טובה
למילוי אחרי בקשתנו הצודקת.

בברכה,

יהושפט אכרם

העתק: מר זבולון המר, השר לענייני דתות
מר זבולון אורלב מנכ"ל המשרד לענייני דתות
מר ע. וינר, מנהל הרשות למקומות קדושים
מר מרדכי אליאב, ראש מנהלת הכותל
גב' א. שליטר, מנהלת "מול הכותל" שע"י ע.ל.

۱۱۱۱۱۱

בס"ד, כ"ג בתשרי תש"ן
22 באוקטובר 1989

לכבוד
מר טדי קולק
ראש העיריה
ירושלים

מר קולק הנכבד,

קראתי בעיון את מכתבך - ואני מבין לדאגתך.

בראיון לרדיו ("יש דיבורים") מסרתי דעתי בענין, לפיה אני מבחין בין שאיפה המוצאת ביטויה בתפילה, בלימוד, בדיון, בעיון בנושא, ובין פעילות שאינן הולמות או אף פוגעות.

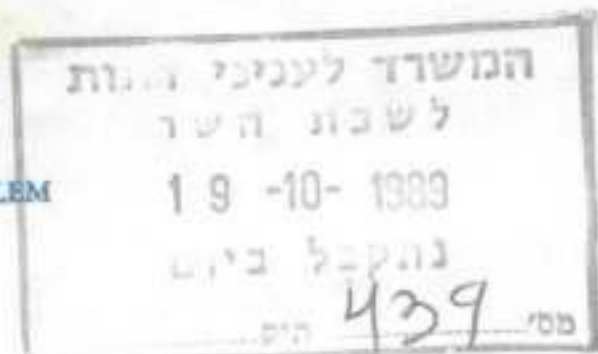
אשקול מה ניתן לפעול מבחינתי כדי לתקן ולכוון ועל-פי-זה אעשה מה שיכולתי.

באותה הזדמנות (של התכתבות) אני פונה אליך בנושא אחר: (גם בעתונות) על טענותיך באשר לדרך טפולו של משרד הדתות בנושא הדתות שאינן יהודיות. מאחר ולפי מיטב ידיעתי אנו פועלים כראוי נראה לי שנכון היה שקודם שהנך מטיל זאת לאויר העולם (מכל מקום עניינית - אף עתה) נכון היה שתפרט בשיחה עמנו מה בדיוק הסתייגויותיך והצעותיך המפורטות (ולא רצון כללי - ליטול האחריות מן המשרד הממונה) לדרכי הטפול כדי שנוכל להשיב, להבהיר, או אף לתקן אם אמנם צריך.

מכל מקום כתמיד אשמח להפגש עמך לדיון בנושאים אלו.

בכבוד רב,

זבולון המר

ירושלים, יח' בתשרי תשמ"ט
17 באוקטובר 1989
מס' - 823

לכבוד
מר זבולון המר
השר לעניני דתות
י ר ו ש ל י מ

כבוד השר,

אני משוכנע שאתה מעודכן מכלי התקשורת השונים ומגורמים אחרים, אודות למתרחש סביב תנועת "נאמני הר הבית" ופרויקט אבן הפינה שלהם לבית המקדש. עם זאת אני רוצה להיות בטוח שאתה ער גם להד הרחב שגורם העניין בחו"ל ולנזק שהדבר מביא בעקבותיו. לשם דוגמא אני מצרף כאן עותק מכתבה שפורסמה אתמול ב-TIME MAGAZIN.

הרי תסכים איתי שלא לסוג תעמולה כזאת זקוקה מדינת ישראל, המציגה אותנו בפני העולם התרבותי כמגוחכים.

ירושלים, המצויה בלבו של הסכסוך ודאי שאינה זקוקה לכך. נהפוך הוא, חיזוקה של ירושלים יקודם רק אם נשקוד להפיג מתחים.

הקבוצה האמורה, במעשיה, רק פוגעת ומכבידה על הדרך אותה אנו מתווים. ראוי לציין כי קבוצה זו בודאי אינה הגורם היחיד למתח, אך לי אין ספק שבפעולותיהם "אין הם מוסיפים" לא למשטרה שידיה עמוסות וגם לא לעיריה אשר לה נושאים רבים אחרים האמורים להיות מטופלים.

אני מתריע בענין זה בפומבי מזה זמן רב. בימים האחרונים ביקרתי את כבוד הרב הראשי וביקשתי שיפרסם הודעה בענין. כמו כן ראיתי בסיפוק שהרבנים גורן, לאו והרב ח"כ רביץ התבטאו בצורה ברורה.

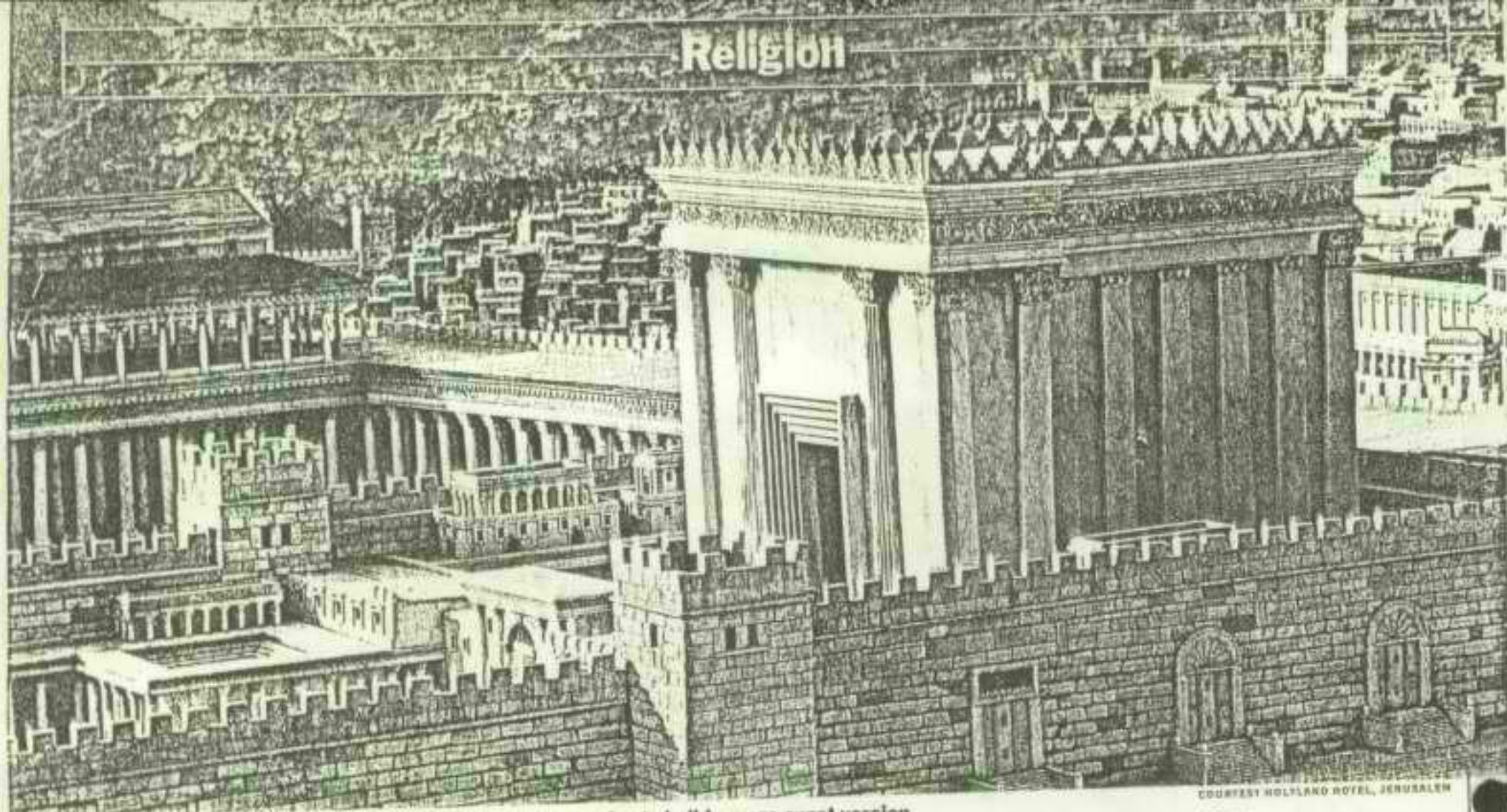
הצטערתי עם זאת שהגיבושים הגיעו לאחר מעשה והנזק אותו אולי ניתן היה למנוע, כבר נגרם. לדעתי, אסור להניח למשטרה בלבד את הטיפול בקבוצה הזו ואין זה גם הוגן. על הממשלה להבהיר להם באופן חד משמעי כי אין היא עומדת מאחורי רעיונותיהם התימהוניים ולא תיתן להם יד.

אני כותב אליך דברים אלה ומביא אותם לשיקולך כשר לעניני דתות האם יש מקום לפעילות משרדך בענין קבוצה זו ואחרות כגון אלה המכינים את "בגדי הכהנים" לקראת בא המשיח והקמת בית המקדש.

אנ' ח' 3 פה / א' למתק

בברכת מועדים לשמחה,

שדי קולק

Miniature model on display in Jerusalem; enthusiasts plan to build a more exact version

Time for a New Temple?

Traditionalist Jews hope to rebuild their sacred edifice, but a mosque and centuries of enmity stand in the way

BY RICHARD N. OSTLING

May it be Thy will that the Temple be speedily rebuilt in our days...

That plea to God, recited three times a day in Jewish prayers, expresses a yearning that makes Jerusalem's Temple Mount potentially the most volatile 35 acres on earth. Though 19 centuries have passed since Roman troops obliterated Herod's gilded Temple, the Mount remains the object of intense Jewish reverence. But for the past 13 centuries the same trapezoidal tract has also been Islam's holiest site after Mecca and Medina: its Al Aqsa Mosque and Dome of the Rock honor the spot whence the Prophet Muhammad is said to have ascended to the seventh heaven. Christians too hold in awe this place where Jesus walked. Now a controversy has arisen over whether, and when, a new Jewish Temple should be built.

Temple reconstruction was no issue until 1967, when Israel captured the Mount and the Old City. Eager to preserve peace, Israel continues to allow

Muslims to administer the site. They permit no Jew or Christian to pray openly on the holy ground, nor will they consider allowing even the simplest synagogue or church. The merest hint of rebuilding the Temple is considered an outrage by the Prophet's followers, who, in the words of an official at Al Aqsa, "will defend the Islamic holy places to the last drop of their blood."

Jewish sensitivities also hinder reconstruction. Israel's Chief Rabbis forbid Jews to set foot on the Mount lest they accidentally step on the site of the ancient Holy of Holies, where only the high priest entered, once a year. In addition, there are various views over how and when a new Temple could or should be raised. The Babylonian Talmud offers conflicting opinions, but Rashi, the great medieval sage, insisted that the Temple must descend directly from heaven when the Messiah comes. On the other hand, tradition holds that God's biblical command to build the Temple is irrevocable, and the Jerusalem Talmud says Jews may construct an intermediate edifice before the Messianic era. A 1983 newspaper poll

showed that a surprising 18.3% of Israelis thought it was time to rebuild; a mere 3% wanted to wait for the Messiah.

Next week Israel's Ministry of Religious Affairs will sponsor a first ever Conference of Temple Research to discuss whether contemporary Jews are obligated to rebuild. However, several small organizations in Jerusalem believe the question is settled. They are zealously making preparations for the new Temple in spite of the doctrinal obstacles and the certainty of provoking Muslim fury.

These groups eschew violence but offer no explanation of what should be done about the Muslim shrines that now occupy the holy ground. They point out that animal sacrifices and other aspects of Temple worship are so ingrained in Judaism that they take up a third of the 613 biblical commandments, plus major portions of the Talmud and the daily ritual. Temple restoration is also a fixation for literal-minded Protestants, who deem a new Temple the precondition for Christ's Second Coming.

Two Talmudic schools located near the Western (Wailing) Wall are teaching nearly 200 students the elaborate details of Temple service. Other groups are researching the family lines of Jewish priests who alone may conduct sacrifices. Next year an organizing convention will be held for those who believe themselves to be of priestly descent. Former Chief Rabbi Shlomo Goren, who heads another Temple Mount organization, believes his research has fixed the location of the ancient Holy of Holies so that Jews can en-

Photographs for TIME by David Rubinger

ter the Mount without sacrilege. He insists, "I cannot leave this world without assuring that Jews will once again pray on the Mount."

No group is more zealous than the Temple Institute, whose spiritual leader, 50-year-old Rabbi Israel Ariel, was one of the first Israeli paratroopers to reach the Mount in 1967. "Our task," states the institute's American-born director, Zev Golan, "is to advance the cause of the Temple and to prepare for its establishment, not just talk about it."

During six years of research, the institute has reconstructed 38 of the ritual implements that will be required when Temple sacrifices are restored; it will complete the other 65 items as funds permit. A museum of the completed pieces has drawn 10,000 visitors during the current holy days. In addition to such items as trumpets, lyres and lots, the institute is preparing vestments for the priests-in-waiting. According to Scripture, the clothing must be painstakingly made with flax spun by hand into six-stranded threads.

One difficulty is the requirement (as in *Numbers 19: 1-10*) that priests purify their bodies with the cremated ashes of an unblemished red heifer before they enter the Temple. Following a go-ahead from the Chief Rabbinate, institute operatives spent two weeks in August scouting Europe for heifer embryos that will shortly be implanted into cows at an Israeli cattle ranch.

As for rebuilding, none of the groups are believed to be stockpiling limestone and marble just yet. For years, however, a miniature Temple model has lured tourists to Jerusalem's Holyland Hotel, and the institute is preparing blueprints for a more authentic replica that will cost \$1 million. All money for the various projects will come from Jews; Christian well-wishers are not allowed to contribute.

To rabbis like Jerusalem's Pesach Schindler, such efforts are historically interesting but spiritually superfluous. A member of Judaism's Conservative

Freshly woven priestly vestments

"Sooner or later, it will be done."

branch, which shuns Orthodox literalism regarding the Temple, Schindler contends that "religion evolves. We have respect for the past, but it has no operational significance. With the establishment of the state of Israel, we have all our spiritual centers within us. That is where the Temples should be built."

But historian David Solomon insists that a new Temple is essential: "It was the essence of our Jewish being, the unifying force of our people." The Temple Institute's Golan admits it may be a long time before the building rises. "No one can say how, and no one wants to do it by force. But sooner or later, in a week or in a century, it will be done. And we will be ready for it." He adds with quiet urgency, "Every day's delay is a stain on the nation."

—Reported by Marlin Levin/
Jerusalem

Vessel for ceremonial incense

Harp built to Bible specifications

חסוי

עמוד:

חסוי

חסוי

עמוד:

חסוי

החבר
היכולת

עטרת כהנים

רחוב הגיא 51

ירושלים שבין החומות 97500

ת"ד 1076, ירושלים 91009

טל' 02-273810, 02-282305

- ישיבה גבוהה
- בית מדרש ללימודי קורשים
- חמדרשה ללימודי ירושלים והמקדש
- כינוסים - סיורים - ימי עיון
- רכישה, שיקום ואוכלוס לב ירושלים

ד' בסיוון תש"ן

בס"ד

מר זבולון המר

רוב שלום,

נודעזנו עד עומק נפשנו בראותנו שבת זו, דגלים של טירוריסטים מרצחים, צבועים על הכותל הקטן וכו' האשפה שנשפכה שם. לא עתה כלפני קום המדינה וחייבים לטפל במעשים נוראים אלה הפוגעים בשריד מקום מקדשנו.

יודעים אנו שסדרני הכותל, שמים עיניהם וליבם אף על הכותל הקטן, לכן יש לזרז את המזורזים להגביר את מלאכתם זו. ושמא הגיע הזמן לשלט מטעם משרד הדתות שלנו שמקום קדוש הוא.

בכבוד רב,

שלמה אבינר

13059

236 10' 7"

11/11

95 485 when 4 July 1914, just after

בע"ה, כ"ח אייר, יום ירושלים תש"ן.

עליזה לבנון
נטרונאי גאון 4
ירושלים.

אל מערכת "הצופה"
אל המדור "קוראים כותבים"

שלום רב,

הנדון: מחאה על הפיכת הכותל המערבי לקולנוע.

בליל אמש, הגעתי עם המוני בית ישראל, לרחבת הכותל, שריד בית מקדשנו לחוג כ"ג שנים לשחרור העיר. על בנין המשטרה, הוקרן סרט על שחרור ירושלים, ואנשים עמדו, כאשר גבם מופנה אל הכותל, והם צופים בסרט. יתירה מזו, בסמוך מאד לרחבת התפילה, עמדו רמקולים ענקיים, אשר השמיעו את פס הקול של הסרט בקולי קולות. היה קשה מאד להתפלל, למעשה היה ממש בלתי אפשרי. במנין גדול של בני ישיבות תיכוניות, לשוא הצטרד החזן, בני המנין לא יכלו לשמוע את תפילתו.

נגשתי אל שני אנשים, אשר ישבו ליד הרמקולים, ובקשתי לדעת מי אחראי להשתלטות זו על המקום הקדוש. והתברר לי לתדהמתי ש"מכון המקדש" הוא האחראי להקרנת הסרט, ולהפרעה לתפילתם של המונים, וכי הדבר נעשה בידיעתו של משרד הדתות. בתשובה על מחאתי, נאמר לי, שביום ירושלים באים לכותל בני נער רבים, אשר יסתובבו בחוסר מעשה ברחבת הכותל, וישתעממו אם לא יספקו להם בידור הולם. ומוטב שיראו סרט, אשר משובצים בו מדרשי חז"ל. האמנם כה מעט האמון שלהם בבני הנער שלנו? האמנם אין בכוחנו לחנך את הנוער שלנו, שהכותל הוא מקום תפילה בלבד? האין פגם בכך, שמפריעים את תפילת הרבים, כדי לרדת לרמת הציפיות של נוער חסר ערכים? שמא עדיף לחנך את הנוער הזה לכבד את קודשי ישראל, וללמד אותו כיצד להתפלל. מה גם, שרב בני הנוער אשר היו נוכחים ברחבת הכותל, היו עסוקים יותר, בנסיונות נואשים להתפלל, ולשמוע את קולם שלהם מעל קול הרמקול - מאשר בצפיה בסרט.

נקווה, שבמהרה יבנה בית מקדשנו, ושוב לא יהיו בינינו אנשים, המיעדים למקום הקדוש לנו ביותר, יעוד אחר מאשר עבודת ה'.

בכבוד ובברכה,

עליזה לבנון.

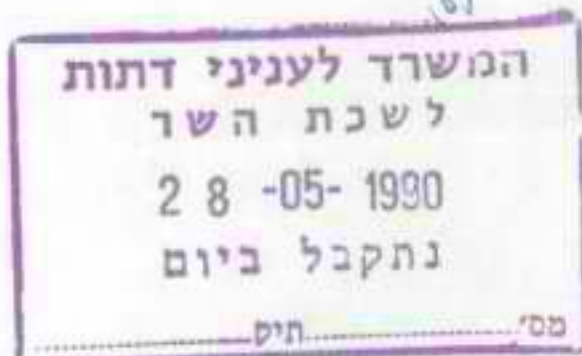
העתק: משרד הדתות.
מכון המקדש.

תנועת ביחד

BEYAHAD
MOVEMENT
(Together)
MOUVEMENT
BEYAHAD
(Ensemble)

ירושלים, כ"ו אייר תש"ן
23 במאי 1990
מספרנו: 1078

בית
רחבת הכלל

לכבוד
מר מרדכי (סולי) אליאב
מנהל הקרן למורשת הכותל המערבי
רחוב העומר 2
ירושלים 97500

לסולי שלום רב,

הנדון: השתתפות בהפקת חזיון אור-קולי במחלות הכותל

אנו מקדמים בברכה את החלטת ועד העמותה "הקרן למורשת הכותל המערבי" לשחק את תנועת ביחד בחזיון האור-קולי, שיוצג באופן מתמיד במחלות הכותל. וזאת, בהתאם למכתבכם מיום כ"ד באדר תש"ן (21/3/90) ולהופעתכם בישיבת מזכירות התנועה במשרדנו מ-יט' אייר תש"ן (14/5/90).

תנועת ביחד רואה בזה זכות גדולה ליטול חלק במפעל היסטורי זה, ואנו מאשרים את ההשתתפות עפ"י האמור במכתבכם ונעשה לגיוס המשאבים הנדרשים. וכבר עתה, נבקשכם להציע סיוטת הסכם ביננו בנדון.

אנו משוכנעים, כי שותפות ברוכה זו בין "הקרן למורשת הכותל המערבי", אשר חרתה על דגלה את העמקת מורשת כותלנו בכל לב יהודי, לבין תנועת ביחד, העושה לאחדות עמנו, לשלמותו ולהנחלת מורשתו, תניב פירות ברוכים לטובת כלל עם ישראל.

בברכת "אחדות"

סס בן-שטרית, יו"ר

העתק: מר זבולון המר - השר לענייני דתות
הרב ישראל מאיר לאו - נשיא המועצה הציבורית לאחדות ישראל
מר זבולון אורלב - מנכ"ל המשרד לענייני דתות
חברי הועדה מטעם תנועת ביחד

ת.ד. 99 ירושלים 91000
רח' הנביאים 31 ירושלים
טל. 251263 (972-2)
פקס. 251262 (972-2)
טלפקס: 26144 BXJM IL EXT 7280

P.O.B. 99 JERUSALEM 91000
31 HANEVI'IM ST., JERUSALEM
TEL (972-2) 251263
FAX: 972-2-251262
TELEX 26144 BXJM IL EXT 7280

הרשם בספר הזהב לאחדות עם ישראל!
Inscribe your name in the Golden Book of Jewish Unity!
פרטים בתנועת ביחד
Details: Beyahad Movement.

פני
הדואר הכתוב

אני מזועזע לראות שמתירים למעשי אלימות ואיומי אלימות לקבוע מה
יעשה ברחבת הכותל ובעיר העתיקה בכלל.

כאשר אוסרים על איש זקן לחלק פרוספקטים, ומנשים להתפלל, כדי
"להגן עליהם", זה מראת את רפיון הידיים של הממשלה. אני מפחד
לחשוב עד היכן יגיעו הבריונים האלו עד שתכיר הממשלה בחובתה להגן
על האוכלוסיה מפני האלימים על ידי הגבלתם ולא ע"י הגבלת חופש
הביטוי והפעולה של האזרחים שומרי חוק.

24300 CUSTIS
SCOTTSDALE, MICHIGAN 48078

Minister of Religious Affairs
Jerusalem Hammer
Ministry of Religious Affairs
P.O. Box 1359
Jerusalem
Israel

1894

Minister of Religious Affairs
Zevulun Hammer
Ministry of Religious Affairs
236 Yaffo Street
P.O. Box 13059
Jerusalem Israel

April 19, 1990

Dear Mr. Hammer:

I am appalled to think that we are permitting violence and the threat of violence to determine activities in the area of the Kotel and within the Old City itself.

When an old man is restricted from handing out pamphlets and women are restricted from prayer "to protect them", it is an act of cowardice on the part of the government. I shudder to think how far these thugs will be permitted to push their demands before the government realizes that it must defend the populace from the violent by suppressing the activities of the violent, not the activities of those expressing themselves within the rights defined by law.

Anaruth Bernard
24380 Custis
Southfield Michigan 48075

כית
התפתחות

אנו כותבים אליך שבועיים לאחר האירוע שמסופר בו להלן, כדי שנוכל לראות את המקרה בצורה אובייקטיבית יותר. ביום שישי 19\1 הבאנו קבוצה של יהודים אמריקאים לכותל. אנחנו שלשה רבנים אשר היינו אחראים לקבוצה בת 35 חברים משלש בתי כנסת באזור שיקגו. במשך הביקור שלנו ביקרנו מספר פעמים בכותל, ואתר זה היה גם התחנה הראשונה של הקבוצה הזאת בהגיעה ארצה, מפני קדושתו ויחודו של המקום.

כאמור, באותו יום הגענו לכותל בשעה 4:15 אחה"צ כדי להתפלל. הכנו טכס קבלת שבת שכלל קריאת קטעים מתאימים על ירושלים, ישראל והכותל. למרות שהצטרפנו על הצורך לעמוד במרחק גדול מהכותל (ברחבה) הבנו שאי אפשר להסיר את המחיצה מאזור התפילה. מאחר שהתפשרנו והסכמנו להתפלל במרחק זה (ברחבה ולא ליד הכותל), הידענו והתאכזבנו מאד כשניהשו אלינו שומרי המקום וביקשו מעיתנו להפסיק את התפילה המעורבת.

אנו רוצים להביע את הרגשותינו הנוראה לנוכח גסות הרוח של אנשים אלו שהפריעו לנו באמצע התפילה. התגובות בקרב אנשינו נעו מעלבון וכעס ועד לפחד. בתור מנהיגי הקבוצה, התרגזנו מאד, ושרנו עוד יותר בקול. הושגה פשרה לבסוף, לאחר שמישהו מהקבוצה הביא למקום את מושל מדינת אילינוי אשר עמד באותו עת ליד הכותל. אחד השומרים החליט בינתיים שכנראה שלא נעזוב את המקום, והוא ביקש שנעמוד במעגלים נפרדים (נשים בצד אחד וגברים בצד שני). לולא הפחד שהתגלה בפניהם של חלק מחברי הקבוצה, היינו מסרבים לעשות כדבריהם בגלל חשיבות ההפגנה שלנו.

הרגע הזה היה עצוב מאד, כאשר הוכרחנו בכוח והפחדה לשמור על מנהג מסורתי, אשר בזמנו מלא תפקיד חשוב בכך שמנע את הפחתת כוונתם של הגברים בעת התפילה, אך כיום הפרדה מינית כזו משפילה את רוח השוויון הבסיסי כל כך לאנשים דתיים פרוגרסיביים.

כוונת תפילתינו נפגמה לא מנוכחות הנשים, אלא מנוכחותם של השומרים אשר שרצו סביבנו כל העת, וגם מהמוני התיירים אשר עמדו זה לצד זה ליד הגדר (קרובים יותר מאיתנו לכותל) כדי לצפות במתפללים העומדים בנפרד ליד הכותל. איזו טפשות! אנחנו, שבאנו למקום הקדוש הזה כדי להתפלל הופרדנו מנשותינו, אך אלו שבאו לצפות במחזה, ללא כל רוחניות ותוכן להמצאותם במקום הורשו לעמוד במעורב.

למרות כל הפרעות האלו, ניסינו להתרכז כדי להתעלות מירושלים זו לירושלים של מעלה.

האם תהיה פעם ערב שבת בו יבואו יהודים להתפלל ליד הר הבית ולא יהיו עוד גדרות ומחיצות כאשר רק השכינה אשר היא מעל ומעבר למין והפרדה יחבק את המתפללים ולא את הצופים מהצד?

בעת, כאשר מדינת ישראל נאבקה נגד הכרסום בבטחון שלה, כאשר שאלות של מלחמה ושלווה הגיעו למאבק של אבנים נגד כדורי גומי, כאשר החלום של קיבוץ הגלויות מתממש ובא, כאשר החומות בברלין נופלות ומסמלות בפילתן את סוף עידן החושך והפחד - למה מקום זה אינו חופשי מיריבות פוליטית בין אידיאולוגיות שונות.

הכותל הזה, השארית האחרונה של מקדשנו, שייכת לא לקבוצה אחת אלא לכל הקבוצות. התמונה הידועה של היהודי הבודד ליד הכותל עם הכותרת "כולנו אחד" (של UJA) הופכת לקללה ולא ברכה אם אחדות פירושה בדידות ועמידה במקום, במקום פלורליזם והתחדשות מתמדת.

אנו מתחננים בפניך לתקן את אי-הצדק הנעשה בכותל, לפני שהחזון
שלנו תשבר לרסיסים כמו אותם אנשים מופרדים שעומדים שם בתפילה.

הכותל המערבי צריך להשאר מחוץ להבדלי אידיולוגיה, כך שכל הבא לשם - נשים, רבנים קונסרבטיבים ופשוטי העם - יוכל להביע את עצמו ולא רק לחקות את מה שהאחר רוצה שיהיה.

אנו נחזור לירושלים עם קבוצות אחרות, ונחזור להתפלל בכותל יחד עם נשותינו ובפעם הבאה לא נתפשר, כי לעשות כך יקטין את אמונתנו הציונית בישראל עבור העם כולו.

אנו מתחננים בפניך לתקן את אי-הצדק הנעשה בכותל, לפני שהחזון שלנו תשבר לרסיסים כמו אותם אנשים מופרדים שעומדים שם בתפילה.

Rabbi Joseph A. Edelheit
Emanuel Congregation
5959 North Sheridan Road
Chicago, Illinois 60660
USA

14-03-1990

משרד הדתות, ירושלים והדרום

Rabbi Zevelun Hammar
Minister of Religious Affairs
236 Jaffa Rd.
Jerusalem
ISRAEL

AIR MAIL

February 12, 1990
17 Shevat, 5750

Rabbi Zevelun Hammar
Minister of Religious Affairs
236 Jaffa Rd.
Jerusalem, Israel

Dear Rabbi Hammar:

We are writing this letter two weeks after the fact, in order to allow for a more objective perspective. On Friday, January 19, 1990, late in the afternoon (approximately 4:15 p.m.), we led a group of American Jews to the plaza adjoining the Kotel. We shared the responsibility of leading 35 people from three synagogues in the Chicago area on a ten-day study Kallah to Jerusalem. We had been to the Western Wall several times already. In fact, upon arriving in Jerusalem on Sunday, January 14, we brought most of the group to the Wall at 8:30 p.m. in order that their first vision of Jerusalem would be of this holy and ancient site.

Our purpose in coming to the plaza on Friday at 4:15 p.m. was to worship. A short Kabbalat Shabbat service had been prepared with appropriate readings regarding Israel, Jerusalem and the Wall. This had been done on other occasions and while we resented having to be so far away from the Kotel itself, we knew that the Mehitza could not be removed from the Wall. Having made the concession of being in the plaza, not next to the Wall, you can imagine our shock and dismay when several "guards" came and tried to break up our "mixed" worship service.

Let us express our outrage at the rude behavior of someone interrupting a worship service. The initial reaction by some of our congregants ranged from mild shock to fear. As Rabbis we became angry and sang our prayers louder. Ultimately, a compromise was reached because the guards were distracted, even possibly worried, when someone from our group recognized the Honorable Governor of Illinois, James Thompson, who at that time, was standing near the Wall. A member of our congregation went and got him and his bodyguards. For whatever reason, one guard from the Wall realized that we were not going to stop or leave, so he suggested we merely move into two semicircles -- men on one side, women on the other. Had some of our people not looked so frightened, and had we had an opportunity to consider the value and the impact of our protest, we would have refused to break into the two semicircles.

There was a real agony in that moment on Shabbat at the Wall when we were forced by coercion and fear to observe a traditional custom which

insightfully, in its time, insisted on separation of the sexes in order to protect men from the distraction of women, so that men's prayers would not be nullified by diminution of their intentionality, Kavanah. But today, such a distinction and separation demeans the egalitarian spirituality so foundational to progressive religious persons.

We were distracted, not by women near us, but by the intrusive presence of guards constantly hovering around us as other persons, walking through the plaza, were attracted to our service. We were distracted by the guards mumbling Hebrew warnings that ours was not a licensed service. Distracted by the increasing throngs of men and women standing side by side at the chain, who were closer to the Wall, gawking at men and women who were separated, praying at the Wall. What nonsensical idiocy. We who had come to pray in this sacred place were separated, but those who came to watch with no spiritual intent could stand together. Though each of us was distracted, we each concentrated so as to raise ourselves and our group above the Jerusalem here to the other Jerusalem on High.

Will there ever be an erev Shabbat when Jews will worship near the Temple Mount, near the Kotel, when chains and Mechitzahs will not be necessary; when only God, a Divine Presence beyond gender and separation, will embrace those who come to pray, not those who come to watch?

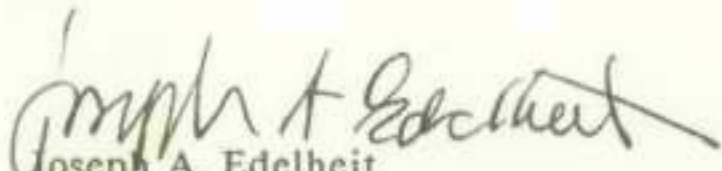
At a time when Israel is struggling against the erosion of her own confidence; when issues of war and peace have been reduced to daily battles between rocks and rubber bullets, flags and distorted media coverage; when Israel's Zionist dream of the ingathering of the exiles may be on the verge of exploding with 100,000 - 400,000 Soviet Olim; when walls are being torn down in Berlin to symbolize the end of an era of fear and destruction; why is this place not free from the petty political battles of differing ideologies? This Wall, as the last remaining element of the Holy Temple, belongs not to one group, but to all groups. The United Jewish Appeal poster with one lone Jew silhouetted against the huge Wall, captioned "We Are One," is a curse, not a truth, if being one means a solitary, stagnant one, rather than a pluralism, fluid, always emerging one. The Western Wall must be kept outside of our different ideologies so that women at the Wall, Reform and Conservative Rabbis and lay persons who come to Jerusalem -- all of us who lay claim to the sanctity of this place -- can be allowed to express who we are, not merely imitate who someone else chooses for us to be.

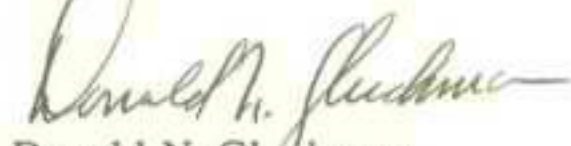
We will return to Jerusalem with other study groups in the near future, and we will return to the Western Wall for other erev Shabbat services. And we will stand with women and, next time, we will not be pushed aside or compromised; to do so would be to deny our love of Zion and our

individual and Rabbinic commitments to an Israel for all Jews. Israel's dignity deserves no less of a commitment from us.

We implore you to rectify the injustice being done to Jewish history before our vision of the Wall becomes as fractured as the reality of the people who stand before it.

Most sincerely,

Joseph A. Edelheit
Rabbi, Emanuel Congregation

Donald N. Gluckman
Rabbi, Anshe Sholom

Steven L. Denker
Rabbi, Temple Sholom

cc: Rabbi Uri Regev
Rabbi Richard Hirsch
Rabbi Eric Yoffie

מכתב
הכרת

Rabbi Gayle Pomerantz
Congregation Emanu-El
Anguello Blvd. & Lake St.
San Francisco 94118

בס"ד

March 15, 1990
18th Adar, 5750

Greetings,

I received your letter of February 12th, and I must say that I was sorry to see that you were unwilling to understand the sensitivity and complexity of the issue, and indeed, of the site.

In any case, I have asked the director general of my office to give you further details.

Yours sincerely,

Zevulun Hammer

בס"ד, י"א באדר תש"ן
8 במארס 1990

לכבוד
הרבנית גאייל פומרנץ
ארה"ב

הרבנית גאייל פומרנץ הנכבדה,

קבלתי את מכתבך, והצטערתי על שאין נכונות מצדכם
להבין גם את האתר, ואת מורכבות הנושא ורגישותו.
מכל מקום בקשתי ממנכ"ל המשרד לפרט אם תרצו בכך.

בכבוד רב,

זבולון המר

The Congregation Emanu-El

Angus Avenue and Lake Street

San Francisco 94118

(415) 751-2535

GAYLE POMERANTZ
RABBI

Ministry of Religion
Jerusalem
Israel

February 12, 1990

Dear Mr. Hammer:

I am writing you to protest the Ministry of Religion's recent ruling which prohibits women from worshipping as a group or reading from the Torah at the Kotel.

As a rabbi of a large congregation in the United States, and an avid supporter of Israel, I am deeply offended by your decision to exclude women from worshipping freely and within the bounds of Halakha at the Kotel. The Kotel is a powerful symbol to all Jews alike; it should not and must not become off limits to women who choose to raise their voices in worship there together.

This Shabbat I will be delivering a sermon from the bima of the Congregation Emanu-El protesting the Ministry's recent ruling. I would like to be able to deliver a sermon in the near future praising the Ministry's retraction of the current regulation prohibiting women's free worship. It is difficult to encourage support for Israel and her policies when they are exclusive of fifty percent of the population's rights.

After the Israelites crossed the Sea of Reeds, Miriam led the Israelite women in prayer and song. Women today must be granted the same right as these women once had; the right to come together to lift their voices in song to God. We demand this right!

Sincerely,

Rabbi Gayle Pomerantz

Rabbi Gayle Pomerantz

רשות הדואר
מברקה ירושלים
מברק

1008097 193 יר
1600 7 53 ירושלים

זכרון המר משרד הדתות
רוממה ירושלים

כל עם ישראל אוהז פלצות על הגזירה האוסרת לתת נדבות לתת נדבות ליד
הכותל בגזירת יו"ר לפני אלפיים חמש מאות שנה או בגזרת שונאינו לפני
חמשים שנה ימח - שמח בא להפסיק את הצעקות של השומרים בכותל נגד חברים
גויים המבקשים לעלות ואינם יודעים מה פשר הדבר ונבהלים נורא ובא לשם
שלטים.

סיון הוטבברג

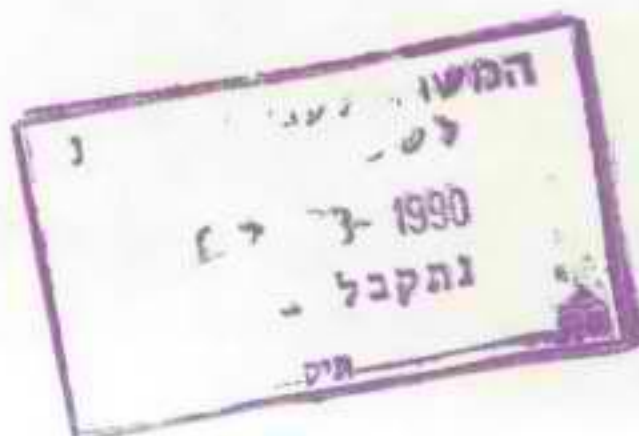
המשרד לעניני דתות

NO. 100-100000
RECEIVED
MAY 1 1964
FBI - NEW YORK
COMMUNICATIONS SECTION

המרכז הארצי לפיתוח המקומות הקדושים

בס"ד, ט' באדר תש"ן
6 במארס 1990

כית
החברות

לכבוד
ח"כ משה גפני
הכנסת
ירושלים

שלום וברכה,

השר לענייני דתות מר זבולון המר, העביר אלי מכתבך מיום כ"ד בשבט תש"ן
(19.2.90), ובקשני להשיבך במישרין.

בבדיקה שערכתי עם רב הכותל ועם המחלקה הטכנית, הובהר לי כי למרות
שלא ידוע לנו על אף אדם שנמנע לבוא לכותל בגלל החשמל,

בכ"ז החלטנו עקרונית להציב את הגנרטור ולהפעילו בכניסת השבת ולפנות
בוקר.

עדיין נותרו מספר בעיות טכניות, ולכשתפתרנה יופעל הגנרטור
ואי"ה נפעלו בהקדם האפשרי הניתן.

ב ב ר כ ה,

עודד וינר

מנהל המרכז

העתק: מר זבולון המר - השר לענייני דתות
מר זבולון אורלב - מנכ"ל משרד הדתות
הרב מ.י. גץ - רב הכותל

בס"ד, י"א בשבט תש"ן
6 בפברואר 1990

לכבוד
מר מיכאל ניר
מזכירות הממשלה
ירושלים

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק שמירת הקדושה של הכותל המערבי ורחבתו, התש"ן 1990

סמך: מכתבך מס' תקי"ט מיום ו' בשבט התש"ן (1.2.90)

נוסח סעיף 3 בהצעת החוק הנדונה לוקה בחסר. יש להוסיף את כל האיסורים שהושמטו מרשימת תקנה 2(א) לתקנות השמירה על מקומות קדושים ליהודים, תשמ"א-1981, כגון: פשיטת יד וקבלת תרומות, למעט הצבת קופסאות או קופות צדקה במקומות שהועיד לכך הממונה ולמטרות שהוא קבען, מתן שירותי דת מכל סוג שהוא בהיתר מאת הממונה, חלוקת פרסומים שלא בהיתר מאת הממונה.

כפוף להסתייגות הנ"ל, אני סומך ידי על הצעת החוק הנדונה.

ב ב ר כ ה,

זבולון המר

העתק: שר המשפטים
היועץ המשפטי לממשלה

2/20/21

2/20/21

2/20/21

2/20/21

2/20/21

2/20/21

2/20/21

Rabbi Mayer Yehuda GETZ
In charge
OF THE WESTERN WALL AND OTHER
SACRED SITES ADJACENT TO THE
TEMPLE MOUNT
JERUSALEM, ISRAEL

הנה זה עומד אחד בתלנו
בעזש"ת

ת.ד. P.O.Box 14123

מאיר יאודה גץ
הרב הממונה על הכותל המערבי
ויתר המקומות הקדושים
מסביב להר הבית
חזיר העתיקה — ירושלים ת"ו

בס"ד

לכבוד

מרנן ורבנן כב'

הרהג' רבי יצחק קוליץ שליט"א

הרהג' רבי שלום משאש שליט"א

והשי בתי אבות בתי הדין

והרבנים הראשיים לירושלים תובב"א

ואחדשה"ס,

רב' ימצאו נא כתר' צלום של פניתו של מר הורוויץ מ-מריילנד ארה"ב, אשר בתום לב
פנה לרבנות הכותל המערבי לעריכת חופה וקדושין והוא נפל בידיהם של שני קבצנים מפורסמים
ברחבת הכותל שערכו לו את החו"ק וגם גבו ממנו האחד 360 והשני 390. וגם צרף את צלומי הציקים
וצביתם. והנ"ל פונה אלי עהה בכדי לשלח לו את הכתובה שטרם קבל אותה כפי שהובטח לו.
אינני יודע אם בני הזוג בכלל כשרים לבוא בבריה הנשואין, גם לא ידוע מי הם
הנשים וכשרותם להעיד.
ואני מבקש מכתר' להורות לי מה לענות לאומללים הנ"ל אשר בהום לב נפלו בידי
מתחזים שהוליכום שולל.

בתודה ובכל הדת הכבוד,

הרב מ.י. גץ

רב הכותל המערבי

העתיקים: כב' הרבנים הראשים לישראל

כב' השר לעניני דתות

מנכ"ל לעניני דתות

עברתי עליו
כ"ח
יחד עם הכותל

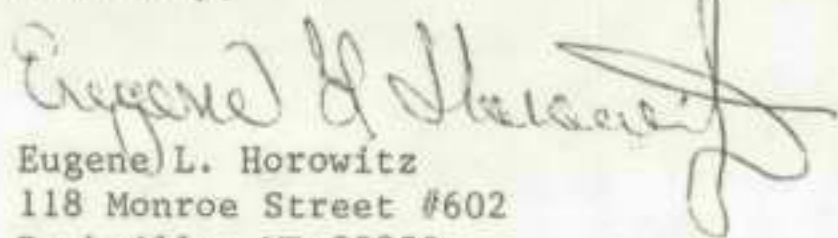
December 20, 1989

Rabbi Getz
Chief Rabbi at the Western Wall
Ministry of Religious Affairs
King David Street
Jerusalem, Israel.

Dear Rabbi Getz,

On October 31, 1989 Rabbi Mair and Rabbi Samuel Chamberger were asked to perform a marriage ceremony for Frances Pastan and myself. The assurance of a katuba was made by the Rabbi's before the first check of \$90.00 for Rabbi Chamberger was paid. After the ceremony Rabbi's Chamberger and Mair were again asked for a katuba. Rabbi Mair asked for another payment of \$60.00 for expenses and again promised to mail the katuba to us. Enclosed are copies of the endorsed checks given in payment. We have never received this promised katuba and are again asking for it.

Sincerely,

Eugene L. Horowitz
118 Monroe Street #602
Rockville, MD 20850

EUGENE HOROWITZ

301-217-9024

118 MONROE STREET, NO. 602
ROCKVILLE, MD 20850

10/31 1989 3946

60-234
500

PAY TO THE
ORDER OF

Rabbi Samuel Ch...

Ninety 10/100

\$ 90.00

DOLLARS

SOVRAN BANK.

Sovran Bank / Maryland Bethesda, Maryland 20817
2387

~~CREDIT~~
~~MIZRAHI BANK~~
Ref: 60 0111895231

Eugene L. Horowitz

MEMO

⑆055002341⑆ 52 1217 6⑈ 3946 ⑈0000009000⑈

M. R. R. R.

NO. 89. 03
BANKERS TRUST
NEW YORK
010334
PU-10
(212) 250-4155

29537055

NOV 1960

EUGENE HOROWITZ

301-217-9024

118 MONROE STREET, NO. 602
ROCKVILLE, MD 20850

10/31/89 3947

PAY TO THE
ORDER OF

Bahise MAIR
Sixty & no
100

~~CREDIT UNITED
MIZRAHI BANK~~

60-234
550

\$ *60.00*

DOLLARS

SOVRAN BANK.

Sovran Bank / Maryland Bethesda, Maryland 20814
2387

Ref: 60 011

Eugene Horowitz

MEMO

⑆05500234⑆ 52 1217 6⑈ 3947 ⑈000000600⑈

中華民國郵政特准掛號

010334
NEW YORK
BANKERS TRUST
NO. 69, CN
11-11-31

Mar

Mr. [illegible]

29337054

201102
NO. 69, CN
11-11-31
BANKERS TRUST
NEW YORK
010334

Rabbi Mayer Yehuda GETZ

In charge
OF THE WESTERN WALL AND OTHER
SACRED SITES ADJACENT TO THE
TEMPLE MOUNT
JERUSALEM, ISRAEL

הנהיג עומד אחר כהלכו

בעזרת

ת.ד. P.O.Box 14123

מאיר יאודה גץ

הרב הנמונה על הכותל המערבי
ויזר המסומות הקדושים
מסביב לחר הבית
העיר העתיקה - ירושלים ת"י

כ"א בשבת תש"ן

בס"ד

לכבוד

מר ז. הופמן

מנהל המחלקה למקומות קדושים

המשרד הראשי

המשרד לעניני דתות

לשכת השר

21-11-1990

נתקבל ביום

מס'

חיס

הנדון: פניהו של חכ" הרב גפני לכב" השר

(הפעלה גנרשור ברחבה הכותל בש"ק)

נכבדי,

הנני מאשר את קבלת מכתבך בנדון מיום ח"י דנא בצרוף מכתבו של חכ" הרב גפני.
ובהתאם להחלטה מנכ"ל משרדנו מר ז. אורלב שאטפל אישית ואחליט בענין, הוך האום עם מרנן
כב" הרבנים הראשיים לישראל, אודה לך באם תואיל להמציא לי בהקדם כל ההתכתביות שהיו בנדון.
כי פרט לשיחה בע"פ מלפני כשלש שנים ובה הוכחתי שמבחינה הלכתית אין כל פגיעה מצריכת
חשמל בשבת (שהופעל בהיתר כמובן), אין כל חומר בידי.

בתודה ובברכה,

הרב מ.י. גץ

הערה: כב" שר הדתות, מר ז. המר.

חכ" הרב מ. גפני-בנין הכנסת-ירושלים.

מדינת ישראל
המשרד לעניני דתות
המחלקה למקומות קדושים

נ

ב"ה, כ' טבת תש"ן
17 בינואר 1990

לכבוד
הרבנית גילה בהרן
חיה עזריאלי
שולמית שורץ

שלום רב!

הנדון: סככה בעזרת נשים - כותל המערבי
סימוכין: מכתבכם לכב' השר מר ז. המר מו' כסלו תש"ן

בתשובה למכתבכם, הרינו להביא לידיעתכם, כי בעיית התפילה בעזרת נשים
ברחבת הכותל, בימים של גשם ושמש ידועה לנו היטב, חלקית פתרנו את הבעיה
על ידי פתיחת המעברים בשעות מסוימות באולם הקשת.

פתרון סופי אנו מקוים למצוא, לאחר סיום החפירות באולמות הסמוכים לכותל
ולהכשיר אולם מיוחד לעזרת נשים.

בכל מקרה, אין אנו רואים אפשרות להקים סככה ברחבת הכותל, דבר שלדעתינו
יהווה פגיעה בקדושת המקום.

לכבוד רב,
מנהל המחלקה

✓ העתק: כב' השר מר ז. המר
מר ז. אורלב, מנכ"ל משרדנו
מר ע. וינר, מנהל מרכז לפיתוח מקו"ק
הרב י.מ. גץ, רב הכותל

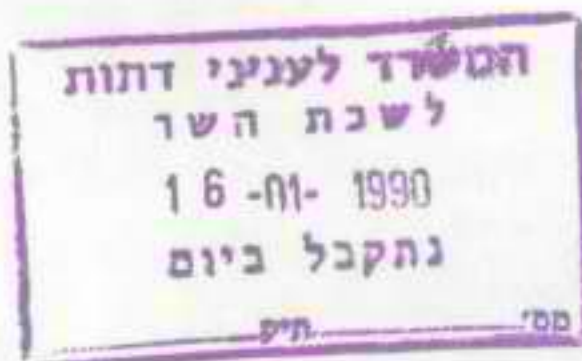
RECEIVED
JAN 10 1964
FBI - NEW YORK

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

המנהל הכללי

משרד לענייני דתות

ב"ה, י"ח בטבת תש"ן
15 בינואר 1990

המנהל הכללי
לשכת השר

אל: מר עודד וינר, מנהל המרכז לפיתוח המקומות הקדושים.

שלום רב!

כב' השר לענייני דתות נענה בחיוב לפניית העמותה להנצחת רבי חי טייב זצ"ל להעמיד לשימוש את החדר במעלה המדרגות מרחבת הכותל-המערבי לרובע למשך שנה אחת.

מסרתי למר הופמן את הנ.צ. המדיוק של המקום.

נא סיפולך הטוב להסדרת הנושא לרבות ההיבט הפורמלי.

בכבוד רב,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

העתק: כב' השר לענייני דתות, מר זבולון המר.
הרב יהודה גץ, הרב הממונה על רחבת הכותל-המערבי.
מר צבי הופמן, מנהל המחלקה למקומות קדושים.
מר י. טייב, נציג העמותה.
מר ש. חדר, נציג העמותה.

RECEIVED
JAN 10 1961
U.S. AIR FORCE
HONOLULU, HAWAII

6

- 1 -

מדינת ישראל
משרד לעניני דתות
המחלקה למקומות קדושים

כ"ה
ה'תש"ן
ב"ה, י"ח טבת תש"ן
15 בינואר 1990

אל: הרב י.מ. גץ, רב הכותל

שלום וברכה!

מצו"ב: 1) מכתב ממר ש. יחיאל פנואל אל כב' שר הדתות מר ז. המר, בענין החזרת לוח הזכרון עם שמות לכותל המערבי.

2) מכתב מח"כ משה גפני אל כב' שר הדתות בענין הפעלת גנרטור בשבתות בכותל המערבי.

נא תשובתך.

ב ב ר כ ה,

צבי לוי
מנהל המחלקה

העתק: מר גנחם כהן, עוזר השר

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

RECEIVED
JAN 10 1964
U.S. AIR FORCE

Rabbi Mayer Yehuda GETZ

In charge
OF THE WESTERN WALL AND OTHER
SACRED SITES ADJACENT TO THE
TEMPLE MOUNT
JERUSALEM, ISRAEL

הנה זה עומד אחר בתלנו

בעזרתי

ת.ד. P.O.Box 14123

מאיר יאודה גץ

הרב הממונה על הכותל המערבי
ויתר המקומות הקדושים
מסביב לחר הבית
העיר העתיקה — ירושלים ת"ו

י"ט בכסלו תש"ן

בס"ד

כ"ח
למח' (כ"ח)

לכבוד

מנהל דסק דרום-אפריקא

משרד החוץ

ירושלים

איש הנכבד,

בשכבי על ערש דוי, קבלתי ידיעה על בקורו הצפוי של הקרדינל שושו ברחבת הכותל

המערבי בעצומו של יום שבת קדש בשעת של אחה"צ.

אני מודע הישב למצבנו העדין בקטע זה של העולם ושעלינו לעשות הכל בכדי לשפר את תדמיתנו

אך בקורו של הנ"ל בזמן כזה יהפך את הקערה על פיה ונשיג את ההיפך מצפיותינו. בנוסף לעצם חלול

השבת שייגרם ח"ו, הרי הצבור לא יעבר בשתיקה על כך והדבר יביא לידי מחאה חריפה ביותר, דבר

שישאר טעם מר בפי כל.

אני מזכיר לכב"ק חקדים שהיה בדיוק לפני שנתיים עת בקר נשיא איטליה מר קוסיגה.

משרדכם הבין לבוחנו נדחה את הבקור בשעתיים-שלוש ונשיא איטליה התקבל בכל הכבוד הראוי לו.

לכן אני מציע גם הפעם לדחות הבקור המחובבן לצאת השבת במיוחד שבשעה 18:00 אי"ה, ידליק

כב"ק הרב הראשי לישראל את נר החנוכה ברחבת הכותל המערבי ולאורח תהיה בלי ספק חויה מכך.

ולמיותר לציין שחלולי שבת בכל רחבת הכותל המערבי נוגדים את החוק על השמירה של

המקומות הקדושים ואת התקנות של הכותל המערבי, ואני כממונה, אמלא את חובתי.

אני חקוה שאדוני יבין את המצב לאשורו ומה גם שבהיות האורח איש-דת לא תהיה כל בעיה להסביר לו זאת.

בחודה, ובמיטב האחוליס והברכות,

הרב מ.י. גץ

הרב הממונה על כותל המערבי

העתקים: כב"ק הרבנים הראשים לישראל

כב"ק השר לעניני דתות

מר ז. אורלב- מנכ"ל המשרד לעניני דתות

מר ע. וינר- מנהל הרשות למקו"ק

מר א. בהס- דובר המשרד

מר צ. הופמן- מנהל המחלקה למקו"ק

שפאר, סיטון ושות'
עורכירין ונוטריונים
SPAER, SITTON & Co.
ADVOCATES & NOTARIES
شفي، سيطون وشركاه
محامون وكتاب عدل

83/16

ARNOLD SPAER ארנולד שפאר
HAGAI SITTON חגי סיטון
ISRAEL GABEL ישראל גבל
JOSEPH AVNERI יוסף אבנרי

ירושלים 91007
ח.ד. 780
בנין סנסור
רח' בן יהודה 2
טלפונים 222462/232617
טלקס 26588
פקס 972-2-248778
קבלים SHAKSPEARS

ירושלים רו 53/מ
JERUSALEM
29 בנובמבר 1989

לכבוד
מר זבולון אמרלוב,
המנהל הכללי,
משרד לעניני דתות,
ירושלים
א.נ.

הננו לאשר שהיום בשעה 16.30 התקבל מכתב כב' מהיום אשר כבר הגיע אלינו בצורת הודעת פקסימיליה סמוך לשעה 12.30.

2. גם הודעת הפקסימיליה וגם מכתבו הצטלבו עם מכתבנו מהבוקר שבא בעקבות הודעתה הטלפונית של הגב' נדב אשר הודיעה שהודעת הפקסימיליה הראשונה ששלח לנו הבוקר מבוטלת.

3. הודעה טלפונית זו לא היתה מלווה בכל הסבר או הנמקה.

4. החלטת בית המשפט הגבוה לצדק בבשג"צ 320/89 שהעתקה המציא לנו עתה הינה החלטת ביניים במסגרת בקשה מוגדרת שהוגשה על-ידי עותרות שאינן משתייכות למרשותנו במסגרת עתירה שהן הגישו לכב' בית המשפט.

5. בהחלטה הנ"ל אין כל הכרעה לעצומו של ענין, אלא היא שלב פרוצדורלי במסגרת עתירה אחרת ובודאי אין בה קביעת זכויות ואין היא מכוונת אל צורדים שלישיים.

6. כב' חוזר ומתייחס במכתבו למה שקורא "מנהגי המקום". נבקש לקבל הפניה לפרסום רשמי בו מפורטים "מנהגים" אלה, כשער כמה שאנו מבינים ההגבלות היחידות לגבי צורת התפילה ברחבת הכותל מצויות בתקנות השמירה על מקומות קדושים ליהודים, התשמ"א-1981, הקנות אשר ודאי ולא כוללות פגיעה בהלכה המתירה לפי פסקי רבנים מובילים תפילה כפי שמתנהלת על-ידי מרשותנו.

בכבוד רב,
ארנולד שפאר
שפאר, סיטון ושות'

העתק:

1. מר זבולון המר, השר לעניני דתות,
2. הרב יהודה גץ, הרב הממונה על הכותל המערבי,
3. מר יוסף חריש, היועץ המשפטי לממשלה,
4. סגן ניצב יאיר מוסט, מפקד תחנת העיר העתיקה,
5. מר ציון גרמי, סמנכ"ל בכיר למינהל,
6. מר עודד וינר, מנהל המרכז לפיתוח המקומות הקדושים,
7. מר צבי הופמן, מ"מ מנהל המחלקה למקומות הקדושים,
8. גב' נילי ארד, מנהלת מחלקת הבגצי"ס, משרד המשפטים.

DL

ש.ס.א.ר. סיטון ושות'
 עורכי דין ונוטריונים
 SPAER, SITTON & Co.
 ADVOCATES & NOTARIES
 شفيير ، سيطرون وشركاه
 محامون وكتّاب عدل

ARNOLD SPAER
 HAGAI SITTON
 ISRAEL GABEL

ארנולד שפאר
 חגי סיטון
 ישראל גבל

JERUSALEM 91007 ירושלים
 P.O. BOX 750 ח.ד.
 SANSOUR BLDG. בנין סנסור
 2 BEN-YEHUDA ST. רח' בן יהודה 2
 TELEPHONES 222462; 222517 טלפונים
 TELEX 26586 טלקס
 FAX 972-2-249779 פקס
 CABLE: SHAKSPEARS

ירושלים
 JERUSALEM
 29 בנובמבר 1989
 53/מ

לכבוד
 מר זבולון אורלב,
 המנהל הכללי,
 משרד לעניני דתות,
 ירושלים

א.נ.,

הננו לאשר קבלת הודעת הפקסימיליה של כב' מה-28 בח.ז. הנוגע
 לזכות התפילה של מרשותנו יוזמות וחברות הועד הבינלאומי למען נשות
 הכותל אינק. ליד הכותל המערבי כפי שמפורט במכתבנו מה-26 בח.ז. אל הרב
 גץ, שהעתקו נשלח גם לשר לעניני דתות.

כשעה לאחר קבלת הודעת הפקסימיליה הנ"ל טלפנה אלי גב' שהציגה
 את עצמה כגב' נרב, ראש לשכת כב', והודיעה שהודעת הפקסימיליה הנ"ל של
 כב' מבוטלת.

ענינו לה שנבקש להודיע לנו כל הודעה כזאת בכתב.

מכל מקום שמחנו ללמוד מההודעה הנ"ל שכב' חזר בו מהודעתו שלא
 יורשה למרשותנו להתפלל כשהן עטופות בטליתות וקוראות מהתורה ועל-כן
 התפילה תתקיים כהודעתנו מה-26 בח.ז.

בכבוד רב,
 ארנולד שפאר
 שפאר, סיטון ושות'

העתק:

1. מר זבולון המר, השר לעניני דתות, ✓
2. הרב י. גץ, הרב הממונה על הכותל המערבי,
3. מר יוסף חריש, היועץ המשפטי לממשלה,
4. סגן ניצב יאיר מוסט, מפקד תחנת העיר העתיקה,
5. מר ציון גרמי, סמנכ"ל בכיר למינהל,
6. מר עודד וינר, מנהל המרכז לפיתוח המקומות הקדושים,
7. מר צבי הופמן, מ"מ מנהל המחלקה למקומות הקדושים.

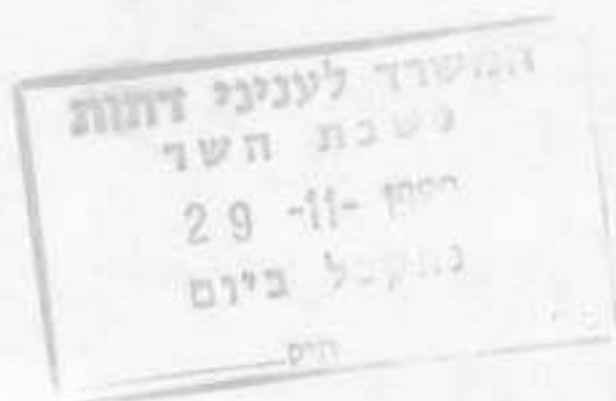

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

המנהל הכללי

משרד לענייני דתות

ב"ה, א' בכסליו תש"ן
29 בנובמבר 1989

כ"ה
חבר הכותל

לכבוד
מר ארנולד שפאר, עו"ד
רחוב בן-יהודה 2
ירושלים

שלום רב!

הנדון: מכתבך אל הרב מ.י. גץ, הרב הממונה על הכותל מיום 26.11.89

בהעדרו של הרב מ.י. גץ וכממלא מקומו, הריני להודיעך כי יש לקיים תפילה בכותל ע"פ הוראותיו של רב הכותל. לפיהן תפילה בכותל תתקיים ע"פ מנהגי המקום בלבד.

סדרי התפילה המבוקשים במכתבך, לאמור: תפילת נשים כשהן עטופות בטליתות ועם ספרי תורה, אינה ע"פ מנהגי המקום ועל-כן רב הכותל אינו מתיר להן להתפלל שהן עטופות בטליתות ועם ספרי-תורה.

לא תעמוד לשולחותיך כל מניעה לקיים תפילה בכותל, ע"פ מנהגי המקום ועל פיהם בלבד.

אנו נדאג, כמובן, להבטחת שלומן ובטחונן, כפי שאנו נוהגים כלפי כלל המתפללים והמתפללות במקום.

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

המנהל הכללי

משרד לעניני דתות

בענין דומה ניתנה החלטה ע"י בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק,
ולשם הסדר הטוב אני מצ"ב צילום ממנה, לידיעתך.

מכתבי זה מבטל את מכתבי הקודם אליך בנדון שנשלח אליך הבוקר, ניסוח מתוקן
זה בא בעקבות שיחתנו הטלפונית.

בכבוד רב,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

העתק: מר זבולון המר, השר לענייני דתות.
הרב יהודה גץ, הרב הממונה על הכותל-המערבי.
מר יוסף חריש, היועץ המשפטי לממשלה.
סגן ניצב יאיר מוסט, מפקד תחנת העיר-העתיקה.
מר ציון גרמי, סמוכ"ל בכיר למינהל.
מר עודד וינר, מנהל המרכז לפיתוח המקומות הקדושים.
מר צבי הופמן, מ"מ מנהל המחלקה למקומות הקדושים.
גב' נילי ארד, מנהלת מחלקת הבגצי"ם, משרד המשפטים.

131V

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

לשכת המנהל הכללי

משרד לעניני דתות

ב"ה, י"ד בחשון תש"ן
12 בנובמבר 1989

החומר
כמס
הכנת

סיכום דיון אצל המנהל הכללי בנושא הקבצנות בכותל
מיום י"א במר-חשון התש"ן (9.11.89)

נוכחים: מר זבולון אורלב, המנהל הכללי.
מר ציון גרמי, סמנכ"ל בכיר למינהל.
מר עודד וינר, מנהל המרכז לפיתוח המקומות הקדושים.
הרב יהודה גץ, הרב הממונה על הכותל.
ד"ר חיים חפץ, היועץ המשפטי.
מר צבי הופמן, מנהל המחלקה למקומות קדושים.
מר הכט.

מזה תקופה ארוכה שהמשרד מטפל בדרכים שונות בהדברת נגע הקבצנות בכותל המערבי ללא הצלחה, הרב הממונה ומנהל המחלקה ציינו שממדי הקבצנות מפריעים באופן בולט למתפללי הכותל ומבקריהם וגורמים לסלידה וחילול הקודש.

משרד הדתות קיבל פניות רבות לפעול בנחרצות ע"מ לצמצם התופעה ככל שניתן ועל כן החליט לקיים את הדיון הנוכחי עם הגורמים הנוגעים בדבר ובדיון זה יסוכם ויוחלט כיצד לפעול בנדון.

אורלב - יש סיכום עם המטה הארצי שניתן להעסיק שוטרים בשכר לצורך אכיפת תקנות המקומות-הקדושים ולמניעת קבצנות.

חפץ - התקנות מאפשרות מניעת קבצנות והעונש עד 6 חודשי מאסר.

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

לשכת המנהל הכללי

משרד לעניני דתות

הרב גץ - בפועל אין הרתעה ואין שינויים, השוטרים עסוקים ואינם יכולים - או אינם רוצים להתעסק בנושא, אין אפשרות לעסוק בנושא באמצעות הסדרנים, סגן ניצב מאיר מוסט מפקד משטרת הכותל מוכן לקחת הנושא על אחריותו בתנאי שימצא הכיסוי התקציבי הרב גץ דורש שיהיו שוטרים יהודיים בלבד, ולא שוטרי תחנת הכותל. יש קבלני קבצנים המפעילים קבצנים בשכר, מציע לצאת במסע הסברה מכין.

הכט - יש בעיה של קבלנים המציעים הדרכה בכותל, מי שברך וכו'.

עודד - לבער הוגע במלא היקפו-כולל קבלני בר-מצוה וצלמים ומסריטים למיניהם, יש למצוא דרך להרתעה ולענישה מידית, הליכים משפטיים רגילים וארוכים אינם מרתיעים.

ציון - מוכנים טכנית מבחינת שכירת השוטרים.

הרב גץ - העיתוי כעת מתאים ביותר הן מבחינת התקופה והן מבחינת כמות התיירים המעטה בעונה זו.

אורלב - השוטרים יהיו כפופים לממונה.

החלטות: א. המשרד יעסיק שוטרים בשכר למשך חודש אחד לא יאוחר מ- 1.12.89 במחיר של עד 15 שעות ביום.

ב. בסיום חודש הניסוי שמטרתו לבער את נגע הקבצנות ו"קבלני השירותים הדתיים" יערך דיון לסיכום הנושא באחריות מנהל הרשות למקומות קדושים.

ג. התקציב לביצוע הניסוי יהיה מסעיף שמירה על המקומות הקדושים תוך שינוי עדיפויות, באחריות מר צבי הופמן.

ד. הפעלת הסדרנים תיעשה במשותף ע"י הרב הממונה ומנהל המחלקה, וכן יתר הסידורים הטכניים הקשורים בנושא.

ה. מנהל רשות המקומות הקדושים יבוא בדברים עם הדובר לגבי פתיחת מסע הסברה הולם לנושא.

ו. מטילים על היוע"מ - חפץ לבוא בדברים עם משרד המשפטים באשר להחמרת העונשים למכסימום האפשרי המותר.

THE OFFICE OF DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

לשכת המנהל הכללי

משרד לעניני דתות

- ז. מטילים על המחלקה והרשות לבוא בדברים עם הקבלנים ע"מ שפרופיל הסדרנים יתאים יותר לצרכים.
- ח. במסגרת העברת עובדי המחלקה לרשות יקויים דיון מיוחד לגבי אלה שאינם מסוגלים להתמודד כראוי עם נגע הקבצנות.
- ט. המנכ"ל הרב הממונה והיוע"מ ידווחו בע"פ ליוע"מ לממשלה על הידיעות המדאיגות שהצטברו במשרד בדבר קבצנות מאורגנת.
- י. באירועים כגון ימי הילולא וזיכרון בהם מופיע ציבור רב ומתגברת מאוד תופעת הקבצנות במקומות הקדושים השונים נראה לבדוק האפשרות לשכירת שוטרים שיטפלו בנושא כראוי באותם מקומות.

רשם: עודד וינר.

תפוצה: ✓ השר לענייני דתות, מר זבולון המר.
כבוד הרבנים הראשיים לישראל.
המשתתפים.
דובר המשרד, מר עמיהוד בהט.
חשב המשרד, מר יהושע קלצ'ין.

226

12.10.89

101

אלברט הישר

העמותה מצ'ב

מצ'ב

מצ'ב בלבד חוזר שהעדה איננה
ב-18.6.89, חזר מנכ"ל משרד
פארום אולין אכת'ים בע"מ שהעדה
איננה.

אבנ' יוא' סיפור ק' והלכות
בהקצ'ם

נא/ה

בס"ד ט"ו בסיון תשמ"ט
18 ביוני 1989

לכבוד
ש. יחיאל פויאל
עלומים 31
רמת נן 52305

שלום רב,

קבלתי בתודה את מכתבך מיום ט' באייר (12.6.89) וקראתי בו בעיון.
הוריתי לאחראים על הכותל לברוק האם ומדוע הוסר לוח הזכרון
כטענתך, ועפ"ז לפעול.

בכבוד רב,

זבולון המר

(טל. 1010)

הנושדד לעני
 2 - 10 - 1929
 2 - 10 - 1929
 2 - 10 - 1929

לשון קודש

26.9.29 - ענין חסד וחסד

אין חסד - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד

לשון קודש - חסד וחסד
 (20.25)

ב'תק"ט' ה'תמוז תשס"ח - 12/1/88

12-06-1944

ב'י

5066

מ. 5. חמ - ע. 100

See! what a great job!

החלפתו בחינתו הממשית

Charles Henry Jones

if (22/10) - 1/22 there was - 1/22/10 2/3/1

שלום רב וברכה לך ושלום לך ושלום לך

מחבר, ד"ר יצחק יוסף יוסף, ד"ר יוסף יוסף

• 'Ist le Bienen spin

1845 1846 1847 1848 1849 1850 1851 1852 1853 1854 1855 1856 1857 1858 1859 1860 1861 1862 1863 1864 1865 1866 1867 1868 1869 1870 1871 1872 1873 1874 1875 1876 1877 1878 1879 1880 1881 1882 1883 1884 1885 1886 1887 1888 1889 1890 1891 1892 1893 1894 1895 1896 1897 1898 1899 1900 1901 1902 1903 1904 1905 1906 1907 1908 1909 1910 1911 1912 1913 1914 1915 1916 1917 1918 1919 1920 1921 1922 1923 1924 1925 1926 1927 1928 1929 1930 1931 1932 1933 1934 1935 1936 1937 1938 1939 1940 1941 1942 1943 1944 1945 1946 1947 1948 1949 1950 1951 1952 1953 1954 1955 1956 1957 1958 1959 1960 1961 1962 1963 1964 1965 1966 1967 1968 1969 1970 1971 1972 1973 1974 1975 1976 1977 1978 1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988 1989 1990 1991 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999 2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663

For your study and reference

of your life you shall have.

[illegible]

Byd. 1. 1

3) 10. 8. 1941: 1/4 - 2/4

in charge
OF THE WESTERN WALL AND OTHER
SACRED SITES ADJACENT TO THE
TEMPLE MOUNT
JERUSALEM, ISRAEL

הנה זה עומד אחר כחלנו

בעזרתי

ת.ד. P.O.Box 14123

ב"ד יד' באלול תשס"ט

מאיר יאודה גץ
הרב הממונה על הכותל המערבי
ויתר המקומות הקדושים
מסביב לחר הבית
העיר העתיקה - ירושלים ת"י

בס"ד

לכבוד

מר אריה חומר

אגף השקום

מנהל איזור מרכז ודרום

משרד הבשחון

דרך מחה-תקוה 53

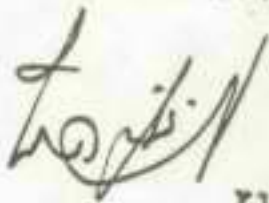
תל-אביב 67138

הנדון: לוח הזכרון בכותל המערבי לחללי משחרי
ירושלים תו' במלחמת ששת הימים ה'ד'

נכבדי,

מכתבך מתאריך ד' באלול דנא לכב' השר לענייני דתות הועבר לשפולי ואני מחבד
להודיע לכב' שהלוח הנ"ל שכל כולו הוא פרי יוזמתי האישית - ושם בני ה'ד' מופיע עליו -
הועבר פנימה יותר לבית הכנסת העליון שממול לקדש הקדשים.
גם נחתי הוראות לכל הסדרנים להכניס פנימה כל אחד מבני משפחת השכול להתייחד עם
הלוח הנ"ל. (דרך אגב גם השר מ. גור, משחרי ירושלים, בקר במקום).
אנא מסר נא זאת למעוניינים.

בהודעה ובכבוד רב, זמישב האחולים והברכות
לכוח טובה לשנה טובה ומבורכה

הרב מ. י. גץ

העתיק: מר ז. אורלב - מנכ"ל משרדנו
מר צ. גרמי - סמנכ"ל משרדנו
מר צ. הופמן - מנהל המה"ל למקו"ק
מר א. שרם-קרן קיי"מ 21, בח-ים
מר ג. סחייק-מנהל היחידה
מר א. גבון - מנהל איזור ירושלים

העו

Skip School

26.9.89 - Guler Nakhla SS 27/7

! צורט שטעל - ער, 3 מ

See! roof above where
16 the great ones are

22 2797 7/13/11, Gules 11.00

צ/ע פארשטאנד זיך דעם 1/205 נאך אירע יאָרן 1966

- 217 Herl from Hope every 10 steps

הגוף - הלב - הכח - הרוח - הניח

where before we had none

erst nach der Zeit 17. 5. 18

היה זהו פסוק זה

and the other is the other end

בא יחוד לקה סלבה וארבעה

27/12. 1891. 1891. 1891.

Il m'envoie /
(12-305)

(52-305)

מ ד י נ ת י ש ר א ל

משרד הבטחון
אגף השיקום
היחידה להנצחת החייל
טל: 5612413
תאריך: כ"א באלול שתמ"ט
21 בספטמבר 1989
מספר: כב/159/5

לכבוד
הרב מאיר י. גץ
הממונה על הכותל המערבי
העיר העתיקה
ירושלים.

*כ"א
באלול
התש"מ*

הנדון: לוח זיכרון בכותל המערבי לחללי
משחררי ירושלים במלחמת ששת הימים.
שלך מיום יד' באלול תשמ"ט.

מאשרים קבלת מכתבך הנ"ל והרינו מבקשים להשיב כדקלמן:

א. שמחנו לקרוא שהלוח רק הוסט ממקומו ובעצם הוא הועבר פנימה
לבית הכנסת העליון שממול לקדש הקדשים.

ב. הצטערנו לקרוא שאיבדת בן במלחמה הזאת ובעצם אתה שייך
למשפחות השכולות שלנו.

ג. בהחלט אעביר למשפחות שהתלוננו כי הלוח נמצא ואציין את
מיקומו החדש.

בברכת חג שמח ושנה טובה

אריה תומר
מנהל אזור מרכז ודרום.

העתקים:
שר הדתות זבולון המר.
ז. אורלב-מנכ"ל משרד הדתות.
ד. גרמי-סמנכ"ל משרד הדתות.
א. שרם קק"ל 21 בת-ים.
נעמן סחייק-ראש היחידה.
אורי נבון-מנהל איזור י"ם.

ב"ה, י"ז באלול תשמ"ט
17 בספטמבר 1989

לכבוד
מר חיים ברלב
שר המשטרה
ירושלים

שלום רב!

הנדון: שיפוט מבנה ה"מחכמה", רחבת הכותל המערבי

קראתי את העתק מכתבך בנדון לשר הבטחון מיום כ"ט במנחם-אב התשמ"ט
(30.8.89).

ברשותך אפנה תשומת לבך לדו"ח ועדת בטיחות הפועלת בנושא, בהשתתפות נציג
המשטרה, המצביע על הליקויים הבטיחותיים במבנה המחכמה בלי כל קשר לעבודות
של משרד הדתות במקום.

יתר על כן, הדו"ח מפרט ליקויים בטיחותיים שמקורם במערכת הניקוז הן בחלק
העליון של המבנה והן במערכת העירונית ברחוב השלשלת, ושני אלה אינם קשורים
כלל לעבודות משרדנו.

כמו"כ אפנה תשומת לבך לדיון שהתקיים בנושא זה בעקבות פניית משרדנו, אצל
גב' פליאה אלבק, מנהלת המחלקה האזרחית במשרד המשפטים בהשתתפות נציג
המשטרה ובה נקבעו תחומי האחריות של כל משרד.

משרדנו התריע פעמים רבות על חשש התמוטטות מבנה המחכמה ומצפה שמחזיקי
המבנה יפעלו לתיקונו בהקדם.

בכבוד רב,

זבולון המר,
השר לענייני דתות

העתק: מר יצחק רבין, שר הבטחון (בצרוף החומר).
מר זבולון אורלב, מנכ"ל משרד הדתות.

א' בחמוז חשמ"ט
4 ביולי 1989

לכבוד
מר זבולון אור לב
מנכ"ל משרד הדתות

שלום וברכה!

הנידון: מצב הבטיחות של מבנה ה"מחכמה" בעיר העתיקה בירושלים

הריני לידע אותך בזאת בהחלטתה של ועדת הבטיחות, אשר מטפלת במבנה ה"מחכמה", בישיבתה מיום א' בחמוז חשמ"ט (4 ביולי '89), האומרת שלאחר מעקב של שנה בסדקים ההולכים ומתרחבים במבנה המחכמה, ולאור הבנתנו שנוזילות המים ההולכות וגוברות הינם הגורם המרכזי לעירעור המבנה - הגענו למסקנה, שיש לבצע בבנין, באופן מיידי, עבודות שיפוץ יסודיות הכוללות החלפת חשתית הביוך וצנרת המים, תעול מי הגשמים בגג המבנה וחיזוקי קונסטרוקציה.

אנו קובעים בזאת, שבהעדר עבודות אלה אין המבנה יציב דיו. החמוטטות מקומית עלולה לגרום לחגובות שרשרת גם במבנים הצמודים אליו ומתחתיו.

בישיבה זו השתתפו:

אינג' יוסי גורדון - מהנדס יועץ

אינג' ישראל מגלי - מהנדס יועץ

אינג' אליעזר אלקלעי - מנהל מח' מבנים מסוכנים בירושלים

אינג' לב רייס - מהנדס

מר דן בהט - ארכיאולוג

מר מרוכי אליאב - מנהל מנהלח הכותל

ואנוכי החתום מטה

בכבוד רב,

פרופ' יעקב גליק

יו"ר ועדת הבטיחות - מנהלח הכותל

פרוטוקול ישיבת ועדת בטיחות סיום 7/89

נוכחים: פרופ' גליק - יו"ר ועדת בטיחות
אינג' מגלה - מהנדס אחראי באחר
אינג' יוסי גורדון - מהנדס יועץ
אינג' רייס - עיריית ירושלים
אינג' פרוכטמן - משרד הביטחון
אדו"ר קאסוטו - יועץ לוועדה
מר אליה קורן - משטרת ישראל
מר מרדכי אליאב - מנהל מינהל הכוחות
צחי לוי - תאום ופיקוח באחר

הנושא: בטיחות מבנה המחכמה ונזילות המים ממנו.

לאחר שהנוכחים ביקרו באתר המחכמה ועמדו מקרוב על מצב החזקתו הלקוי, על נזילות המים כפי שניראו בקירות המבנה וכן על הנזילות מצינור הביוב לחללים שמחתיו החקיים דיון שבו אוחרו הבעיות הקיימות כרגע והן:

- א. נזילות מי הספקה.
- ב. נזילות ממערכת הביוב.
- ג. נזילות ממערכת ניקוז בגג המחכמה, כולל חדירות מים דרך הקירות.
- ד. מים היורדים מגג המחכמה ומגגות סמוכים אל הרחוב ומחללים למחילות.

הוחלט שועדת הבטיחות חוציא דו"ח על פעילותה לממונים עליה, בו חפרט את מכלול הבעיות במבנה המחכמה ואת המלצותיה לפתרונן.

רשם: צחק לוי

העתק: מר זבולון אור לב - מנכ"ל משה"ד
גנ' שולה קובול - רמ"ד נכסים במטה הארצי
נוכחים

לחן
כ"ה

נוכחים: פרופ' גליק - יו"ר ועדת הבטיחות
 אינג' מגלה - יועץ לוועדה
 אינג' יוסי גורדון - יועץ לוועדה
 מר נחמן ניר - מהנדס מערכות
 אדר' קאסוטו - יועץ לוועדה
 ז'אק דדון - מג"ב
 רפי - בינוי, משטרה
 מר מרדכי אליאב - מנהל מינהל הכוחל
 צחי לוי - תאום ופיקוח, מינהל הכוחל

הפגישה זומנה בהמשך לישיבה שנערכה אצל גב' פליאה אלבק, בה נדונו כל בעיות הבטיחות במחכמה, כשבסיומה הטילה הגב' אלבק על כל משרד ומשרד את חלקו בשיפוט המבנה ועל ועדת הבטיחות של משרד הדתות לרכז את עבודת התיכנון והתאום של כל הגורמים הקשורים לנושא.

1. פתרון בעיית התשתית ברחוב השלשלת:

נחמן ניר פתח את הישיבה ועידכן את הועדה בזה, שעיריית ירושלים כבר פנתה אליו לגבי תיכנון המערכות באיזור. הוא ערך סיור במבנה ובאיזור כולו והגיש לעירייה דו"ח הדומה לדו"ח שהוגש בעבר לוועדה. בעקבות הדו"ח נערך דיון אצל מר נלו רובין. עיריית ירושלים לקחה על עצמה, בעקבות הדו"ח והדיון, את תיכנון וביצוע כל עבודות התשתית ברחוב השלשלת, מהכניסה להר הבית ועד למדרגות רחוב הגיא כולל הרחבה שלפני המחכמה וכולל החצר הפנימית בחוף הבנין.
 נחמן ניר הציג בפני הועדה את הפתרון שנראה לו, הכולל הפיכת כיוון הזרימה של כל הניקוזים והכנסתם לחוף תעלת בטון אטומה.
 לשם תחילת התיכנון זקוק מר נחמן ניר להשלמת מדידות הסופר-פוזיציה וכן ללווי צמוד של קונסטרוקטור, יועץ קרקע וארכיטולוג. באשר להשלמת מדידות הסופר פוזיציה ביקשה העירייה, באמצעות מר ניר, ממשרד הדתות להמשיך ולמדוד, בנוסף למחילות התח קרקעיות, גם את רח' השלשלת, חשתי הצנרת המונחת בו ואת המבנים הצמודים אליו. מדידה זו הינה חנאי הכרחי לביצוע התיכנון.
 לשם הכנת התוכניות זקוק מר ניר לשני חודשי עבודה ולכן תחילת ביצוע עבודות השיפוט ידחה לאביב הבא, אולם יש לסיים עתה את הכנת התוכניות וכן את כל ההכנות הדרושות.
 בהתייחס לשאלתו של מר מגלה האם אין לנו בעיה של גובה כאשר אנו הולכים בשיפוע הפוך, ענה מר ניר כי התוכנית הסופית תיקבע לאחר השלמת המדידות ועריכת חתכים לאורך ולרוחב, אולם בכל מקרה, לדעתו, ניתן יהיה להתגבר על כך.

2. בנין המחכמה:

במבנה המחכמה עצמו ישנן נזילות מים, הן מהגג והן ממערכות פגומות בבנין, וכן קיימת במבנה בעיית קונסטרוקציה. יש לפתור במבנה זה את כל הבעיות יחד, ולכן בתאום עם מר נחמן ניר יעבדו מהנדס קונסטרוקציה, ארכיטולוג ואדריכל אשר יצטרך להיות בקשר עם אנשי המשטרה לגבי דרישותיהם בבנין.

3. מבנים וחצרות לאורך רח' השלשלת:

לועדה ברור כי לשם טיפול במבנים ובחצרות שלאורך הרחוב יש צורך בעריכת סקר מקיף של כל מקורות המים, בורות מי גשמים וכן כל מערכות המים והביו. מרכזי אליאב יפנה לגב' אלבק על מנת שתיקבע על מי יוטל מימון סקר זה ואז אפשר יהיה לפעול.

החלטות:

יב 67. הוחלט על ביצוע מדידות המבנים לאורך רח' השלשלת וזאת בתאום עם משרד הדתות לקבלת אישור מימון עלותם.

יב 68. מר ניר ידאג להעביר למודד ציון שרון את דרישותיו לנתונים נוספים של הצנרת, הן ברחוב השלשלת והן במבנה המחכמה. צחי ידאג להודיע לציון על כפיפותו לנחמן ניר.

יב 69. הוחלט להקים צוות חינוך למתן תשובות בנושא נזילות המים והקונסטרוקציה במבנה המחכמה, שיכלול את מר נחמן ניר - מהנדס מערכות, מר יוסי גורדון - מהנדס קונסטרוקציה, מר ישעיהו אילן - אדריכל ומר דן בהט - ארכיטקט. נושא זה אמור להיות ממומן ע"י משרד הביטחון ומשרד המשטרה.

יב 70. הוחלט שבשלב ראשון יוצא למשרדים הנוגעים בדבר הערכת חקציב לתיכנון החוכניות (שכר יועצים החברים בצוות התיכנון), ורק לאחר קבלת החוכניות תגובש הצעת חקציב לשיפוצ.

יב 71. סוכס כי מר גורדון ילווה את כל הפרוייקט מבחינת ההיבט הקונסטרוקטיבי.

יב 72. סוכס כי אור' ישעיהו אילן יטפל בפרוייקט מבחינת ההיבט הארכיטקטוני.

יב 73. צחי ינסה להשיג את כל החומר על עבודות שבוצעו בעבר במחכמה ויעבירו למר יוסי גורדון.

יב 74. צחי ידאג להמשיך המעקב של מר רייס אחרי התפתחויות הסדקים במבנה המחכמה.

יב 75. ועדת הבטיחות חקיים מעקב אחר התקדמות עבודות התיכנון.

יב 76. מרכזי אליאב יפנה אל גב' אלבק בבקשה לקבוע על מי יוטל מימון עלות סקר המבנים ברחוב השלשלת וכן מי יממן את העבודה.

יב 77. צחי לוי יטפל בהכנת הזמנות העבודה לכל היועצים שהוחלט על העסקתם.

יב 78. בחשובה לשאלתו של מר ז'אק דדון ממג"ב לגבי הבטיחות במבנה המחכמה, החליטה הועדה כי בטווח הנראה לעין אין סכנה בבנין. בכל מקרה חבל מאוד שהבנין במצבו צריך לעבור עוד חורף אחד, אולם יש לגשת במרץ לשיפוצים.

רשם: צחי לוי

העחקים: מר ז. אור לב - מנכ"ל משה"ד

גב' פליאה אלבק - פרקליטות המדינה

מר אלקלעי - עיריית ירושלים

מר קורן - רמ"ד נכסים ובינוי דרום/משטרת ישראל

גב' דובא קריא - משהב"ט/אגף נכסים ושרותים

נוכחים

תורה

- א. קיימים 4 סוגי מבקרים:
 1. המתפללים בקביעות
 2. המבקרים הירושלמים
 3. מבקרים מרחבי הארץ (בעיקר תלמידים)
 4. תיירים יהודים או מדתות אחרות.

ב. אין כל ספק שקיים קשר בין מצב הבטחון בשטח וכפי שהוא מתואר בתקשורת לבין היקף המבקרים שלט אחד מהסוגים הנ"ל.

ג. חופש הגישה לכותל המערבי בבטחון מוחלט הוא עקרון יסודי וערך עליון. ערך כזה יש לגישה לכל יתר המקומות הקדושים בירושלים ובכל רחבי הארץ ליהודים או לשאינם יהודים.

ד. בעית הבטחון בכותל אינה מנותקת מבעיות הבטחון של תושבי הרובע ומבקריו וגם מבעית הבטחון של בית בעלמין בהר הזיתים.

ה. אין כל ספק שהמשטרה וכוחות הבטחון משקיעים בגלוי ובנסתר מאמצים הראויים להערכה, אולם מקרה הרצח האחרון ומקרים נוספים המתרחשים בשטח מלמדים שהערכות והתאגדות זו של המשטרה אינם מספיקים וצריך לטפל באמצעים ובדרכים נוספות.

פתרונות:

1. באשר להר הזיתים, בתיאום עם המשטרה, מוקמת יחידה של המשמר האזרחי לשמירת הר הזיתים שתאויש על ידי מתנדבים מבתי הכנסת או ממוסדות התורה ומכל אזרחי ירושלים על פי קריאת שר הדתות והרבנים הראשיים לישראל. אנו נמצאים כבר בסיום הליכי המכרז לבחירת הצוות וכנראה תוך זמן קצר תצא הקריאה.

2. תפיסת האשמים היא מרכיב חשוב בהרתעה. יש לנו אמון מלא שהמשטרה וכוחות הבטחון האחרים עושים כל שנדרש על מנת לתפוס את האשמים.

3. לפני מספר חודשים נערך ביקור משותף של השר והמנכ"ל ומפקד המרחב של משטרת ישראל בנושא בטחון הכותל. המשרד הציע להקים יחידה מקבילה למשמר הכותל המערבי ודרכי הגישה אליו על מנת לאפשר להמוני המבקרים להגיע למקום.

יחידה כזאת, כך הוצע, תהיה תחת פיקוד המשטרה ויהיה מבוסס על יוצאי צבא מקרב בני הישיבות הלומדים במוסדות שונים בין חומות העיר העתיקה. השר יפנה שוב למשטרה לשקול הצעה זו בחיוב.

4. שר הדתות הורה למנכ"ל לקיים דיון עם המשטרה לגיבוש פתרונות פרטניים לגבי כל אחד מסוגי המבקרים לאתר ולחזק את נקודות התורפה שקיימות כפי שהתגלה בעת מעשה הרצח האחרון.

5. מצב בטחון תלוי רבות בערנות הציבור וברגישותו למצב הבטחון. פירושה של ערנות הוא לפתח רגישות שמשמעותה תשומת לב לדרכי גישה, לשעות ביקור, של הליכה בקבוצות ושל דווח למשטרה על כל אירוע חריג.

6. אין כל ספק שנוכחות יהודית מוגברת של מבקרים, מטיילים ומתפללים מגבירה את הבטחון ולכן יש לא להרתע ולקיים נוכחות

מנכ"ל / מ/מ

מוגברת ורחבה.

7. במסגרת זו של תגבור נוכחות יהודית יש לשקול שוב השלמת ביצוע פתיחת מנהרת הכותל ברובע המוסלמי ובכך להגביר את זרם המבקרים והמטיילים של יהודים בעיר העתיקה. לצורך זה פנה השר אל ראש הממשלה ואל שר המשטרה על מנת לתאם את ביצוע העבודות בהקדם.

8. שמירת הבטחון בדרכי הגישה למקומות הקדושים בישראל צריך להיות עניינם של כל ראשי הדתות בי-ם ולכן קורא השר לראשי כל הדתות בישראל לגנות מעשי רצח ואלימות של בני אדם בבואם להתפלל במקום הקדוש להם יש להבהיר כי בטחון מעורער בדרך לקיום מצווה דתית אינו מונופול של דת אחת והוא עלול להדרדר במהירות להדדיות. משרד הדתות אינו חפץ בכך אלא מבקש להקנות בטחון לכל מאמין מכל דת שהיא, הואיל וממלשת ישראל נחושה בדעתה לאפשר לכ מאמין לקיים את מצוות דתו, יש לקרוא לכל ציבור המאמינים להמנע מאלימות ולהוציא את המקומות הקדושים ואת דרכי הגישה אליהם אל מחוץ לזירת הוויכוח המדיני או הפוליטי.

9. רחבת הכותל המערבי, מוגנת כהלכה וזאת על הציבור לדעת, על ידי משרד הדתות עם המשטרה וכוחות הבטחון.

גאולה נגד המפריצים

אנשים אהבא

בכבוד, מפרפר

מכר מברכא וייט

הקדש דהמאטאל

פאבליק דהמאטאל

למנוח מנחם זלמן זלמן

אזקרא בפרגרה

המאטאל דהמאטאל

המאטאל

2/30

6 ELLUL 5749
6.9.89

Naomi Sokoloff, Ph.D.
Assistant Professor of Hebrew
229B Denny Hall DH-20
University of Washington
Seattle, WA 98195

Dear Dr. Naomi Sokoloff,

I received your letter and read it with interest.

The subject of the customs of prayer and behaviour at the western wall is a delicate and complex subject, and is of long standing tradition.

We have dealt extensively in the matter and I have referred your letter to the Director General of our office who is dealing with the subject.

Sincerely Yours,

Zevulun Hammer

בס"ד, ו' באב תשמ"ט
7 באוגוסט 1989

11

ד"ר

לכבוד
מר מרדכי דוד אקרמן
רח' שבט ישראל 42
ירושלים

שלום רב,

קיבלתי מכתבך מיום ב' באב תשמ"ט (3.8.89) וקראתי
בו בעיון.

החלטתי להקים ועדה המורכבת מאנשי דת ורוח אשר יראו
להחליט לגבי כל אירוע המתקיים בכותל.

בתודה על מכתבך
ובכבוד רב,

זבולון המר

לכבוד מר צביאל בן נח

רחוב יבנה 236

יבנה, תל אביב

סחור ומכירת ספרים, ירושלים והדרום

28

07-1989

ה'תש"ח י"ח כ"ח

י"ח כ"ח י"ח כ"ח

י"ח כ"ח י"ח כ"ח

ליל חמישי, ה' חנוכה, ה'תשנ"ט

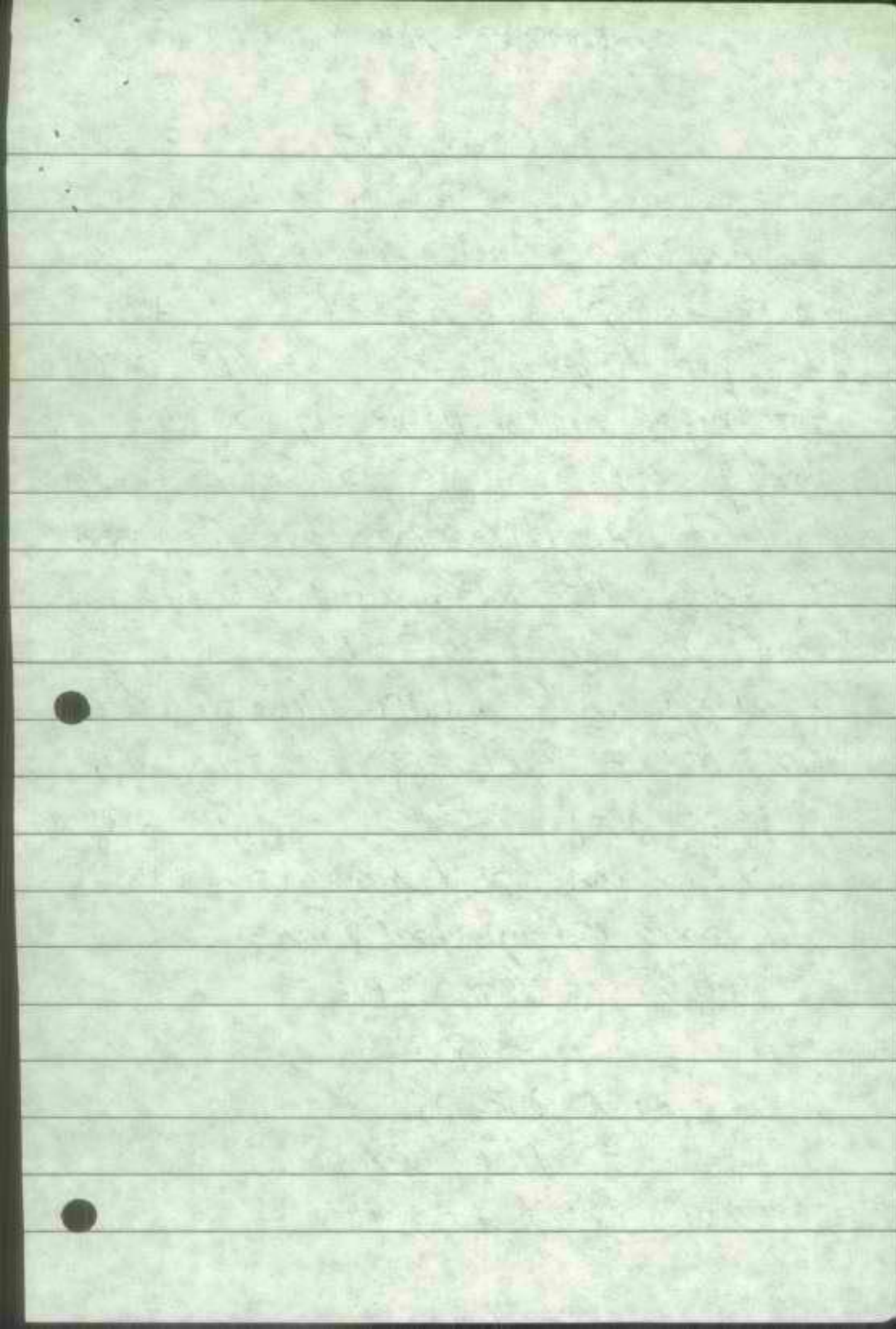
יחברוק מר זבולון הר נ"ו.
: סמיכון גמא וגברה.

אקוה סהיל צל פד היוגר טוג וצל'ינס.
כסוני להזיר אכדודנס אל קדושג הכוגל
המזרחי, קאל זזה הסנינה מסק כל מסק גלוינו
וצל מסא הסקוס ספניו. הסקוס סגאיק מר
קסוג המלך לסבוק סיא ודני, ולהגלנס אפניו
יגדיק צל מצד הפטי' סל כל יהודי פטי', וכן
צל מצד הנל וסהל, דנלל. ה' יגנן, סיגהפך
המלך, למקד **פסוק** למקד קלוג באס, למקד
בול' סל הוללוג וסמל' **אל** נא חמצוג
קדושג המלך, סיגהפך למקד כלי' סל דיחול
ואסיפג הוללוג סמל' דמקוס היסמג קדושג
הסנינה, והגקרבוג למקד יגדיק.
הממלכ **אכדודנס** ספד חכנה
קדוסה, והצלחה, וכס"ס.
ה' קו"ס

מכדי קוג אקדמן
כס' סדסי יסהל 42

ייוסליק, זיר הקדש, וסדלל

50533

כ"ה
תמוז
ה'תשנ"ט

DIRECTOR GENERAL
MINISTRY OF RELIGIOUS AFFAIRS
JERUSALEM — ISRAEL

המנהל הכללי

משרד לענייני דתות

ב"ה, ב' באב תשמ"ט
3 באוגוסט 1989

לכבוד
הגב' נילי ארד
מנהלת הבגצי"ם
משרד המשפטים
ירושלים

שלום רב!

הנדון: תפילות קבוצת נשות "ראש חודש"

עפ"י הדיווחים המצ"ב של הרב י. גץ, הרב הממונה על רחבת הכותל המערבי, מפרות הנשים את כללי התפילות וההתנהגות במקום ע"י שירה מכוונת, מאורגנת ומופגנת.

בר"ח אב (2.8.89) הגדילו לעשות בכך שבאו בקבוצה מאורגנת בהיקף גדול ובליזוי צמוד של פוליטיקאים וכלי התקשורת (עתונות כתובה, רדיו וטלוויזיה) שהוזמנו על ידם.

אנו רואים בכך הפרה בוטה של פסק הבג"צ שקבע כי התפילות תיעשנה במסגרת הכללים הנוהגים במקום ולכן אבקש לנקוט באמצעים משפטיים על הפרת הבג"צ וביזיון בית המשפט.

כמו כן, אתכבד להודיעך כי לאור הפרות חוזרות ונישנות של כללי המקום ע"י הקבוצה, אנו שוקלים שלא לאפשר להם להכנס יותר לרחבה בקבוצה מאורגנת אלא כבודדים.

בכבוד רב,

זבולון אורלב
המנהל הכללי

העתק: השר לענייני דתות, מר זבולון המר.
הרב י. גץ הרב הממונה על הכותל המערבי.

Rabbi Mayer Yehuda GETZ
In charge
OF THE WESTERN WALL AND OTHER
SACRED SITES ADJACENT TO THE
TEMPLE MOUNT
JERUSALEM, ISRAEL

הנה זה עומד אחר כחלנו
בעזשי"ת

ת.ד. P.O.Box 14123

מאיר יאודה גץ
חבר הממונה על חכותל המערבי
ויתר המקומות הקדושים
מסביב לחר הבית
העיר העתיקה — ירושלם ת"י

בס"ד, ראש חדש מנחם אב החשמ"ש

לכבוד

מר ז. אורלב יצו'

מנכ"ל משרדנו

המשרד הראשי

נכבדי,

הבקר, הופיעה קבוצת הנשים הריפורמיות שמנחה הפעם מספר גדול מהרגיל כ-70-80 אשה. קדמו לבואן, נציגי שלביוזה, ישראלית וזרה, וכן צלמים ועיתונאים. בבואן, הן נחבקשו ע"י הסדרניות לשמר על הסדר ולכבד את מנהגי המקום. הסדרניות שלנו עמדו ליד המחיצה מצד עזרת הגברים בכדי למנוע כל התפרצות מצד מחפילים.

הריפורמיות החלו את תפלתן בשקש ולא הפרעו כלל ועקר. אך בפוחחן בשירה הייתה תגובה כללית של קריאה לשקש; שגרתי כמה מהמתפללות בעזרת הנשים לדבר על לבן ולבקשן באדיבות לשמור על קדושת המקום.

לרגע, השירה פסקה, ושוב הן פתחו בה בקולי קולות, ולאחר שהוזהרו להפסיק, החלו הסדרניות להוציאן; ואז עפ"י אות מוסכם, החישבו כולן בבח אחת על הרצפה, והגבירו את קול השירה, בצורה פרובוקטיבית ביותר.

נאלצתי איפוא להורות על הוצאתן הפיזית אחת אחת, תוך בלימה בפתח ע"י סדרנים, למניעת חזרתן לשטח.

מאד מאד לא נעמה לי התמונה. אך הן לא השאירו לי כל ברירה אחרת. אני מציין לשבח את עמידת המשטרה במקורו של מפקח מרקוביץ אם כי לא ראיתי צורך להפעילה. (מר מוסס נמצא בחופשה).

לסכום, אני רואה הסלמה בחופעה ואני מציע לשקול הפעם את אי כניסתן לשטח, בכדי שלא לחזור על המחזה הקשה של היום. להנחיותך אני מצפה.

בברכה ובכבוד רב,

הנושדד לענגנדי ד
לש... השד

1008-08-3

בית-ל ביום

50496

5833

'89 AUG -2 12:02

יר יר 56 1008036

ירושלים 76 2 1100 טמ

כחלון חזר שר הצגה יפ

לח
חבר הכנסת

חמדת - אגודה למען חופש מדע דת ותרבות מוחה על סילוקן האלים של נשות קבוצת ראש-חודש מהכותל, סילוק המהווה הפרה חמורה של צו ביהמ"ש העליון, והמבזה את שלטון החוק במדינת ישראל. אין לאף אחד בעלות על הכותל ולכל איש ואישה זכות להתפלל על ידי עפ"י דרכו. אנו קוראים לך להמנע מלהפוך את הכותל לזירת מלחמת אחים ולהשאירו כפי שהיה תמיד מקום תפילה והתייחדות לכל בני העם הרב פנחס ספקטר יו"ר חמדת ת.ד. 2160 ירושלים

משרד החוץ-מחלקת הקשר

21703

תאריך 30.07.89

יוצא

בלמס

חוזם: 7,21703

אל: 1258/ני

מ-: המשרד, תא: 300789, זח: 1601, דח: 1

תח: 6 גס: צפא

נד: 6

בלמס/בהול

זכויות נשים בכוחל

1. פנינו לשר הדתות (16/7).

2. מלשכת השר נמסר היום כי תשובתו נשלחה אלינו ותגיע כפי הנראה מחר. נעבירה בפקס.

3. נמסר כי פסיקת בג"צ בנושא קבעה כי ההחלטה תדחה בחצי שנה, לצורך עיון ובדיקת נושא זכויות נשים בכוחל.

מצפ"א

אמ

אק

תפ: שהח, מנוכל, ממנוכל, בנצור, מצפא, פשרהדתות

היושבי ראש - אק"ר

משרד החוץ

30-08-89

נתקבל ביום

15505

(אם יש)

Minister of Religious Affairs

השר לעניני דתות

בס"ד, כ"ז בתמוז תשמ"ט
30 ביולי 1989

לכבוד
מר אברהם משה
ת"ד 798
ערד

שלום רב,

קיבלתי מכתבך מיום כ"ד בתמוז תשמ"ט (27.7.89) וקראתי בו בעיון.
אני עומד למנות ועדת רבנים ואישים שתציעני דבר בנושא.
תודה על הפנית תשומת הלב.

בכבוד רב,

זבולון המר

John

My dear
Mr. [unclear]
[unclear]

11/2/40

11/2/40
[unclear]

866

3.1

228

הש"ס

①

כ"ה תמוז ה'ש"ס
זרז

אל כבוד

לר כדקור

שלח

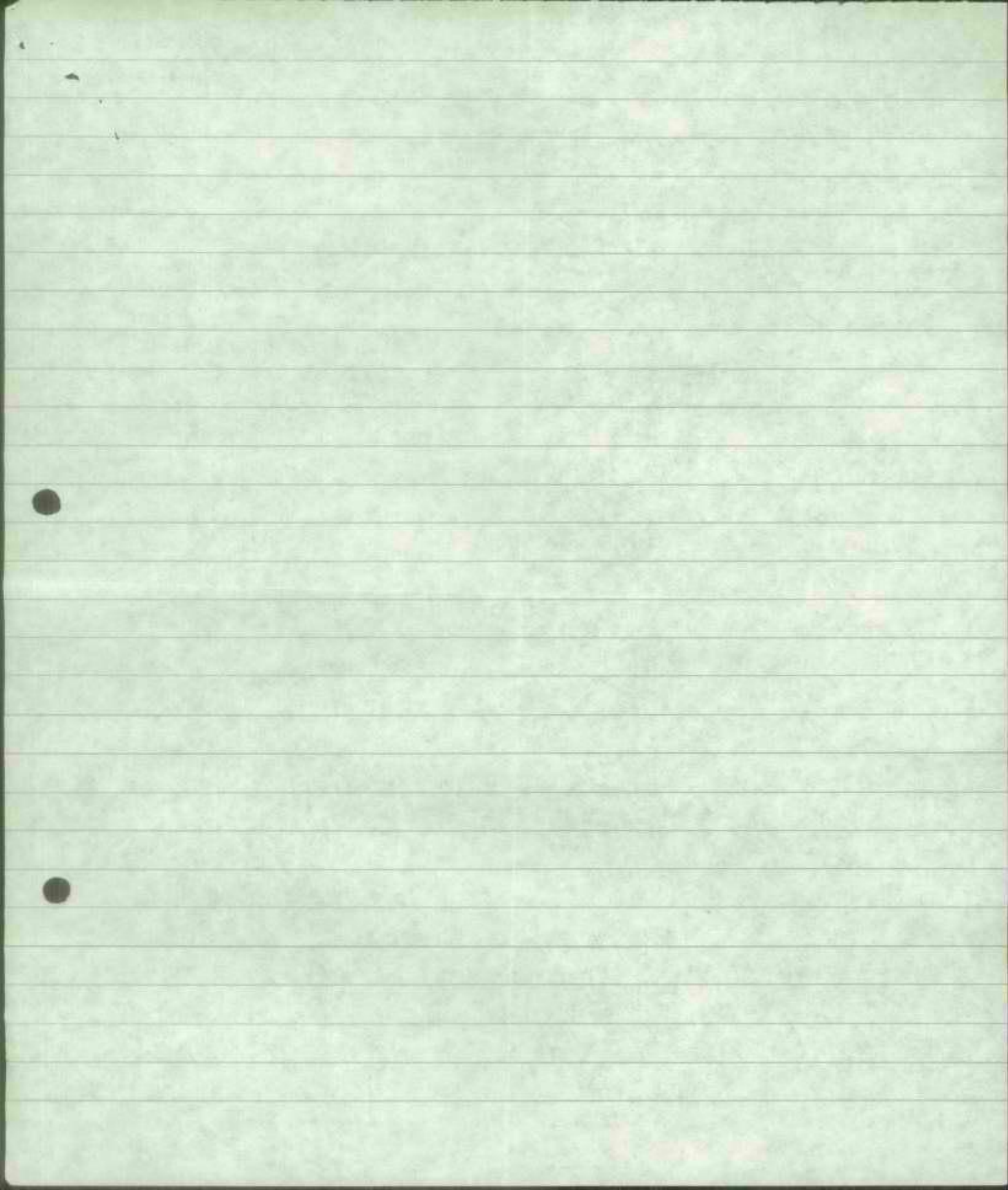
לאחר שרבו בן ורשדו היותו והל' של ראיתו

אז הלך שיהיה בכותל המערבי, אחרי אולי עכשיו

שחזר הולך לכפר אז אפשר יורו לעמוד חזקתו את הכולל.

כ' ביום השלישי משני מן החלוקות מל"ג מן המרכיב. לפני כ'
הנה גם צומד אחד בכתליון נלמד קרוב לאינו מניח לבני
מנוח המזרחי (גם בבית אגודת עבודה)

מקום קהל גם לעומתם אלו יום יום קלם קלם קלם קלם
באנשים האם לבוא קלם הי מקום גם מוכר וקר קלם
ואם בלילה הכי כ' ללכת סכסוך אסור לעלות לום דבר וולן
אז מה בשל האלה אם כדאי קלם קלם קלם קלם קלם
מבטלים אחרי קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם
קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם
קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם
קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם קלם

(2)

יבוא עם זקני ציון, וישאלו מה עשו הצעירים

והשיב זקן מלום לא אחי בלרים ולכן אני

אחיה יבוא עם בלום בלר הצעיר זה כאב

זו ואם אתה בואה סימן בזה שמעתי

לא נעמי בלום יבוא כן בלום בלום אחי

הוא ואחיו בן. וברוך המקום הזה.

לכן בדקתם מברוך ה' לך לך ולך לך

בביתו דאל. כמו ש' לא יקח אדם ראלו בנדר לשון

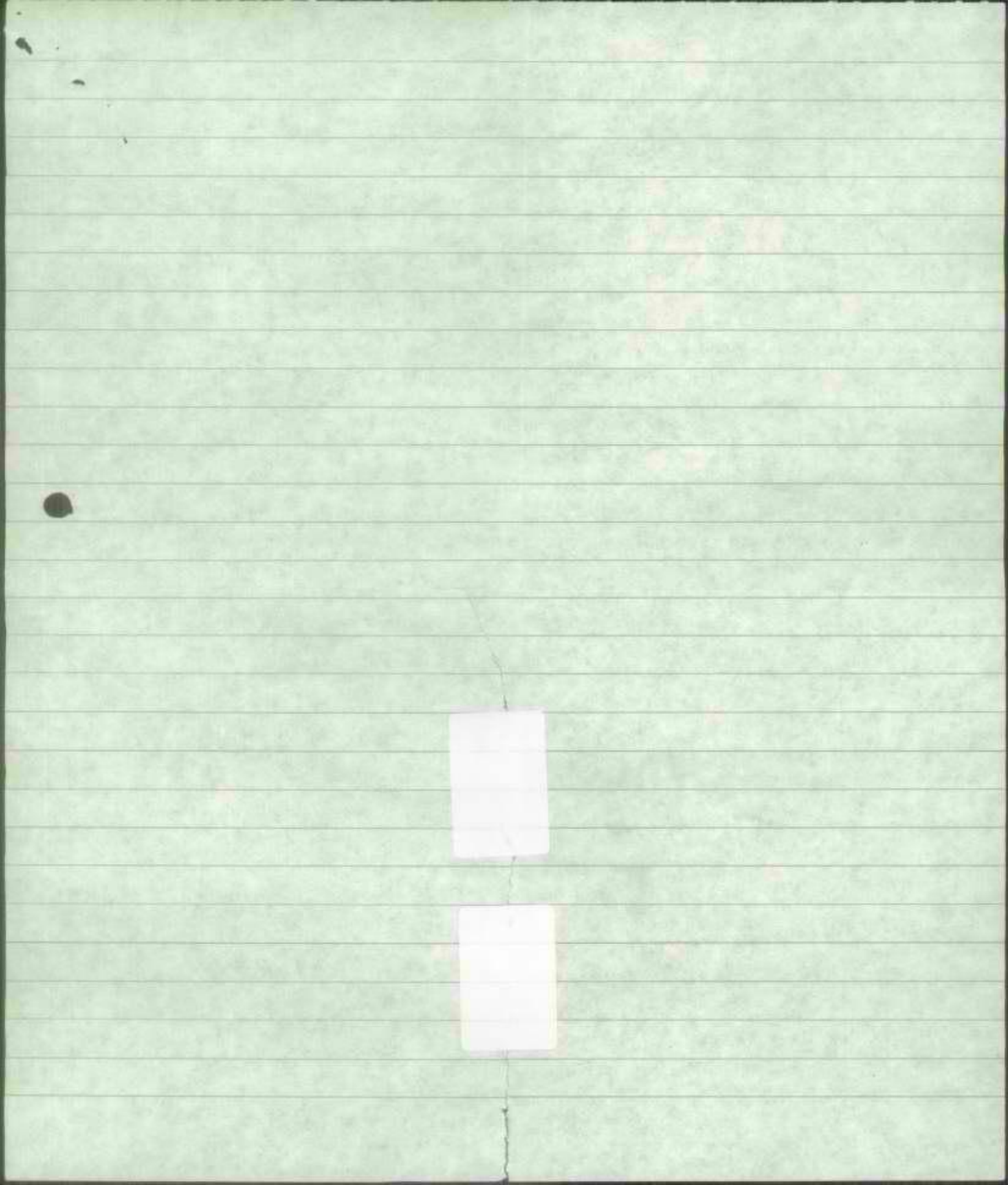
המורה (מלכות ברכות בסוף) שבו נשכרים במקום זה הדין

ובצבות. ואקדלי קיראו. נראה במורה דנפתי ופואתי

האלו יבכו מתלב לאור. ואחיהם ליום לא.

אם יכדז. אחי מברוך דתורה ודקדק

אדרימי מלך

ד"ר רב

Minister of Religious Affairs

השר לענייני דתות

בס"ד, י"ח בתמוז תשמ"ט
21 ביולי 1989

לכבוד
מר מוטי הוכמן
בית אל 110
כוכב יאיר 44864

שלום רב,

לפי בקשתך, אני שולח לך את עותק נאומי מסיום המכביה.

בכבוד רב,

זבולון המר

מבטין עליו

הוא לא מואנח בדבר אבינו לאו הנהיה
באם היום בעתה, ישר כח אלה על כל היום
אפוא על זמן קצות הארץ אלא.

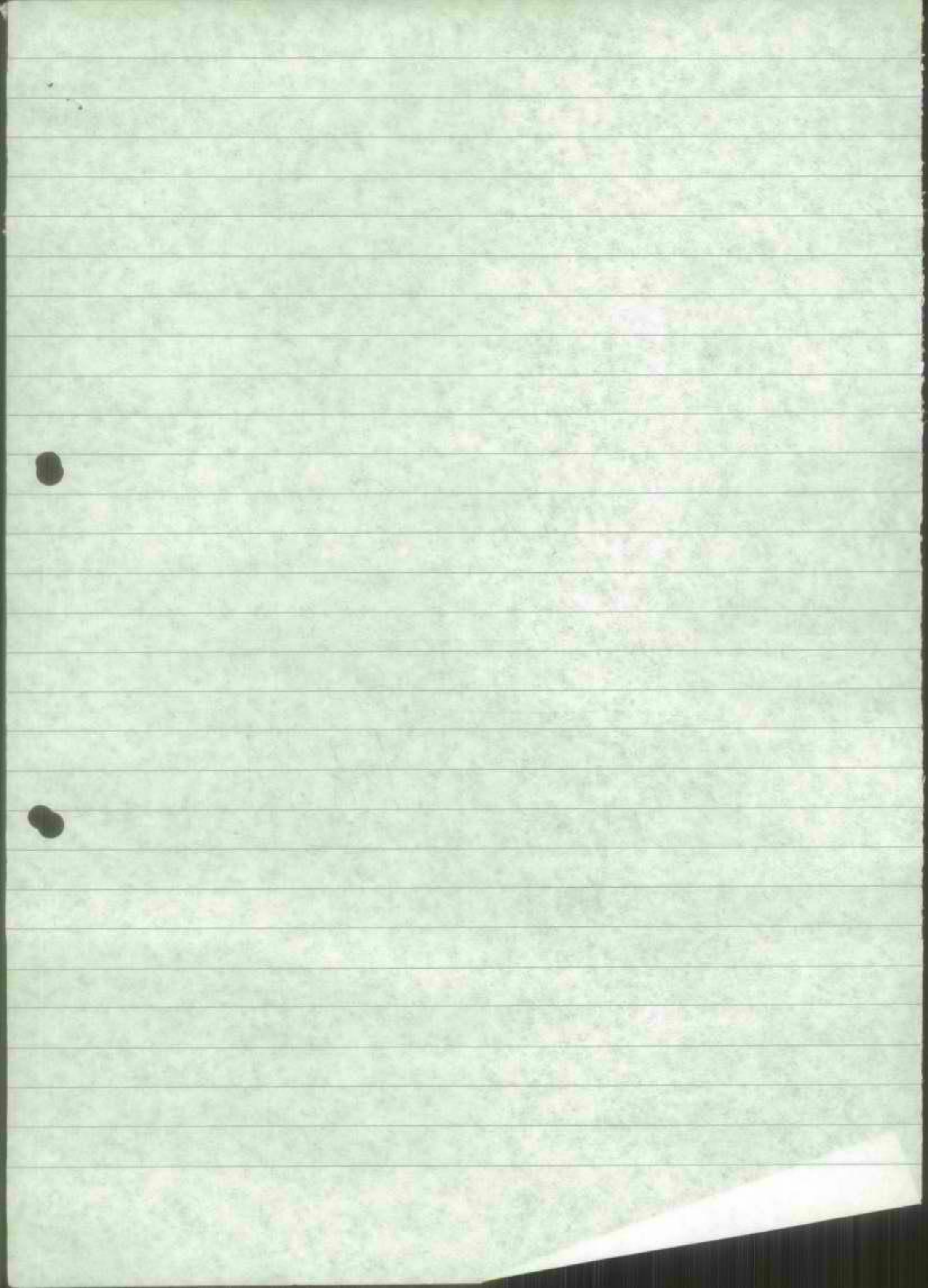
הוא

הוא

הוא 110

20/10

44864

משרד הדתות
Ministry of Religious Affairs
Minister's Office

משרד לעניני דתות
לשכת השר

בס"ד, כ' בתמוז תשמ"ט
23 ביולי 1989

לכבוד
גב' רחל רבינוביץ
רח' חפרון 7
בני - ברק

שלום רב,

שר הדתות קבל את מכתבך - והצטער על המתואר בו. כמובן שנפעל שלא יקרו דברים כאלו.

אנשי המכביה התחייבו (בכך אמנם נהגו בטקס עצמו) ללבוש צנוע.

תודה על הפניית תשומת הלב.

בכבוד רב,

מנחם כהן
עוזר בכיר לשר

